

Annotációk

ANTALNÉ NAGY MAGDOLNA

Riportok az abonyi parasztság életéből az 1950-es évekből

Abony, 2000, 18 p.

A pályázó dolgozatát Abony város történetének leírásával, és földrajzi elhelyezkedésének bemutatásával kezdte. A pályamunka hét beszélgetést tartalmaz, amelyekben az Abonyban, illetve a várost övező tanyavilágban élő egykori gazdálkodók számoltak be az erőszakos kollektivizálás helyi történéseiről.

48/225

ARTIM KRISZTINA

Gyermek a társadalomban. (Borsodi lokális esettanulmányok)

Edelény, 2000, 69 p., mell. 11 p.

A tanulmány írója munkáját szakdolgozatként megvédte a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának történelem szakán. Bevezetésében a gyerekekkel foglalkozó hazai irodalom sokrétű (történeti, néprajzi stb.) bemutatása után a polgári Magyarország gyermekeit érintő jogalkotásával foglalkozik, majd országos kitekintéssel elemzi Miskolc és környékén a dualizmus korában élt gyermekek sorsát. Külön fejezetben tárgyalja lokális példákkal alátámasztva a századforduló gyermekvédelmének történetét. A dolgozat utolsó fejezete az, amely pályázatunk céljainak leginkább megfelel, a Herman Ottó Múzeum egy – 1907-1908 karácsonyán keletkezett – kéziratos gyermeknaplója alapján mutatja be Keresztessy Elemérnek, a helyi református főgimnázium tanulójának életét. A dolgozat jó stílusú, precízen adatolt, kiváló, továbbgondolásra érdemes, de már jelen formájában is kiadásra érett gyermekvédelmi, pedagógia- és történeti értekezés.

112/309

ÁDÁM MAGDOLNA

Kány közelmúltja és jelene

Miskolc, 2000, 22 p., fotók, betleheemes vers

A település nevééről és kialakulásáról ír kezdetben a szerző, majd röviden a népeségről és a természeti-gazdasági viszonyokról. A dolgozat második részében érdekes beszélgetésekben bontakozik ki a központoktól távol eső falu gondja-öröme. Az általános hanyatlás mellett pozitívum a lakosság összetartása, kölcsönös segítése.

18/356

ÁGOSTON ILONA LÁSD BÁLINT JÁNOSNÉ, DR.

ÁGOSTON LÁSZLÓ, T.

A Lenkeyek Zádorfalván és Egerben

Budapest, 2000, 30 p.

Lírai bevezető után, melyből kiderül, hogy regényírói szándékból gyűjtött anyaggal indult a kutatás, de végül szerencsésen családi iratok kötege állt a szerző rendelkezésére. A család eredetét a 13. századig vezeti vissza Ila Bálint, Forgon Mi-

hály és mások alapján, de a dolgozat középpontjában a Lenkey-fivérek élete és 1848/49-es szereplése áll. Szép dolgozat.

66/68

BAJAI JÓZSEF

Egy család exodusa az 1848/49-es magyar szabadságharc viharában

Split (Horvátország), 2000, 23 p.

A szerző saját családja egyik ágának – anyai dédnagyszülei – viszontagságait mutatja be. Szakirodalom alapján ismerteti az 1848/49-es délvidéki eseményeket, melyek során 1849-ben többször a magyarok családotól menekülni kényszerültek. Nevezett anyai dédapja ekkor kb. 2 évesen elszakadt szüleitől. Az események elemzéséből arra a konzekvenciára jut, hogy zombori, vagy környékbeli magyar család gyermeke volt az elhagyott (éppen ezért eredeti nevén sem ismert) dédapja. Szép oknyomozó munka.

25/117

BAJKA ZOLTÁNNÉ FEJÉR KATALIN

Szülőfalum történetéből – Tatrang (Barcaság)

Sepsiszentgyörgy, 2000, 20 p. + mell.

A dolgozat egy szubjektív családtörténeti esszére, valamint egy helytörténeti részre osztható. Az első rész a szerző életét tárgyalja érzékletesen festve le egy barcasági család hétköznapjait. A helytörténeti rész rövid és átfogó tájékoztatást nyújt Tatrang történetéből és a falu népszokásairól. Összességében a mű megrendítő tanúságtétel a barcasági magyarság megmaradásért vívott küzdelméről.

5/2

BALÁZS KATALIN

Öröktűz. (A székelyderzsi Derzsi család története)

Veresegyház, 2000, 24 p.

Reményik Sándor hasonló című versével kezdődik a dolgozat, s a szülőföld iránti hajlandósággal indokolva vázolja a Derzs, Derzsi név eredetét, elterjedtségét, (kiemelve a költő Derzsi Sándort), a Kányádi Derzsi család nemesi múltját, címerét, családfáját, ősjegyzékét. Jól dokumentált összefoglalás.

3/41

BANDER ERZSÉBET MÁRIA LÁSDI KÁDÁR MIKLÓSNÉ

BARKÓCZY LÁSZLÓ

A Barkóczy család története

(H. n.), 2000, 27 p. 6 t.

A család történetét (óvatosan) a 14. századtól dolgozza fel, külön fejezet foglalkozik a családnév eredetével. Ősjegyzéke példás, családfája áttekinthető. Jól beleillik a nemesi családok történetét bemutató legújabb kutatások sorába, levéltári és szakirodalmi anyagát jól hasznosítja.

20/79

BÁLINT JÁNOSNÉ ÁGOSTON ILONA, DR.

Eltűntnek nyikvánítva (1945. december 15.)

Szeged, 1999, 97 p.

A szerző édesapjára vonatkozó emlékeit örökíti meg utódai számára, apja hátra maradt 84 levelére és családi visszaemlékezésekre építve. Röviden visszatekint 1751-ig, majd atyai nagyszüleit, apja gyermekkorát, ifjú korát, házasságát írja le. Katonaéveitől már elsősorban az említett leveleket állítva középpontba (a 26. oldaltól szinte antológia jelleggel). Végül a hadifogság és a szökés vélhető következményei, s a csonkán maradt család élete zárja a művet. A 26. oldaltól mellékletek találhatóak. Csodálatosan szép emlékéllítás egy „eltűnt” magyar katonának.
114/319

BÁLINT JÁNOSNÉ ÁGOSTON ILONA, DR.

A Weigler család története

Szeged, 2000, 41 p. 16t.

A németországi Würtembergből 1742-ben hazánkba települt család nagy gondossággal (az ősjegyzéket archontológiai kiegészítésekkel adja) beleszöve saját kutatásainak történetét is, bár külön fejezetként is szerepel az „adatgyűjtés”, amely a dokumentumok jelentős részének megsemmisülése után főleg családi hagyományra megy vissza. Családfa táblázatán (nagyon sok kérdőjellel) többszáz fő szerepel. Külön megírja függelékben a bajorok köztörténetét eredetüktől, s szintén vázlatosan a család eredeti lakhelyének Würtembergnek történiáját. Mellékletei rendkívül vegyesek (térképek, levelek, hivatalos iratok stb.)
114/319b

BÁLINT TIBORNÉ KOVÁCS JÚLIA, DR.

Kerekesek, Kovácsok és mások Magyarlápason, a ködvevesző múlt időben

Kolozsvár, 2000, 26 p. 20 mell.

A szerző lírai hangú előszó után a Kerekes és Kovács család iratgyűjteményére és visszaemlékezéseire építi művét, így hangvétele is mindvégig szubjektív marad, de ez nem válik a munka kárára. A magyarországi örmények történiájához is sok értékes adattal járul. Gazdag mellékletek kéziratot kommentárokkal.
50/231

BÁN JÓZSEF

Táplálkozási szokások a mezőkövesdi matyóság körében

Mezőkövesd, 2000, 21 p. (3) p.

Mezőkövesd rövid – mintegy bemutató – története után a szerző saját gyűjtését – melyet többnyire rokonaitól hallott, illetve ő maga megismert – közli. Az egyes fejezetek a matyók legfontosabb élelmiszereinek leírását és az ételek elkészítését adják. Ezen kívül kitér az ünnepi eledelre és a helyi sajátosságokra is. Végsőzetül a konyha és a tűzhely leírása következik, s a summások étkezési szokásai. Összegzésében a szegényes táplálkozás okait keresi.
74/65

BÁRDINÉ BÉKÉSI MÁRIA

Békés és a Békésiek

Békés, 2000, 10 p.

Az első öt oldalon a szerző városának múltját mutatja be röviden. A második rész a családtörténet, melynek első érdekessége a városnévvel való egyezés. Az egyházi anyakönyvekre és visszaemlékezésekre épülő feldolgozást képek és a családfa illusztrálják
39/111

BEDŐ ÁKOSNÉ BÍRÓ ROZÁLIA

Családtörténet

Barot, 2000, 10p. 3t.

Az 1224-től adatolható Barot község történetének rövid, de körültekintő bemutatása után a 19. század közepétől (3. őstől: a dédszülektől) családja történetét vetíti elénk nagy beleérzéssel, bölcs életszemlélettel, igazi „erdélyi alapossággal”, a hangsúlyt a fő vonalat képező „pedagógusokra” helyezi, s nem téveszti szem elől a hazánkba szakadt rokonságot sem.

112/143

BENCÉNÉ FEKETE ANDREA

A Kaposvári Zrínyi Ilona Államilag Segélyezett Községi Polgári Leányiskola

Kaposvár, 2000, 91 p. 3 p. mell.

A pályamunka a polgári iskolák történetét, azon belül a kaposvári Polgári Leányiskola történetét dolgozta fel áttekinthetően, nagy részletességgel. A dolgozat 6-7. fejezete (melynek elbírálását kérte) az iskola megalapításának, működésének történetéről szól. A tanítás tartalmával nevelési módszereikkel is részletesen foglalkozik a meglett források segítségével, mindezt kiegészíti az órán kívüli tevékenységek leírásával.

147/75

BERETVÁS ILONA LÁSD KISS GYÖRGYNÉ

BÉKÉSI MÁRIA LÁSD BÁRDINÉ BÉKÉSI MÁRIA

BÍRÓ DONÁT

Adatok a Mezőség keleti peremén fekvő néhány betelepülés történetéhez

Szászrégen, 2000, 21p. + mell.

A Mezőség általános képe mellett különös figyelemmel van a szerző a keleti régióra. A gazdasági-, társadalmi viszonyok mellett kitér az egyházi és oktatási viszonyokra is. A nemzetiségi összetétel ugyancsak motiválta a helyi társadalmak A községeket néhány sajátos megnyilvánulásukkal jellemzi a pályázó.

96/221

BÍRÓ KATALIN LÁSD FEKETÉNÉ BÍRÓ KATALIN

BÍRÓ PÉTER

Családtörténeti pályamunka

Marosvásárhely, 2000, 3 p.

A rövid értekezés a gyermekkor felidézésével indul, a nagyszülők dicséretével, a falvédő varrottások elemzésével. A háborús forgatagban a családok várakozását nem mindig teljesítette az Ég.

136/386

BÍRÓ ROZÁLIA LÁSD BEDŐ ÁKOSNÉ

BOÉR JENŐ

Lindenfeld (Rövidített változat)

Temesvár, 2000, 9 p.

Lindenfeld Románia területén a Bánságban található kis falu, melyet németek laktak, akiket a 18. században telepítettek ide. A szerző saját élményei, rokonai elbeszélései alapján bontakozik ki előttünk Lindenfeld elhelyezkedése, lakóinak sorsa (az elvándorlás megélhetés hiányában). A fotók jól illusztrálják a fokozatos pusztulót, ma már romokban álló, lakatlan települést.

95/9

BOGYAY ISTVÁN

A nagymadai és várbogyai Bogay család története

Ceglédbercel, 2000, 18 p., mell.157 p.

A családtörténet és társadalomtörténet összefüggéseinek taglalása után a szerző utal legfontosabb forrásaira (Országos Levéltár, egyházi levéltárak, anyakönyvek, emlékezések stb.). A család múltjában a 13. századig megy vissza a szerző, és a közel-múltig követi az elágazásokat. Ezek igazolására a családfák sokaságát készítette el.

71/313

BOKORNÉ CSÓKÁSI EDIT

Szilágypér

Szilágypér, 2000, 6p. + mell.

A Szatmár megyei község földrajzi, névtani, történeti meghatározása után a szerző a kora újkori betelepülést elemzi (pl. egyház, iskola). A társadalomról, a földesúr-jobbágy viszonyról, ill. a későbbi századok gazdasági, kulturális helyzetének áttekintésével kapunk képet.

94/266

BORBÉLY GÁBOR

Lapok Biharfélegyháza múltjából

Biharfélegyháza, 2000, 19 p., melléklet 2 p.

A szerző Biharfélegyháza történetét tekinti át a középkortól napjainkig, a település történetét beillesztve a regionális, illetve az országos történelem menetébe. Biharfélegyháza természeti földrajzi bemutatását a település középkori története követi, majd a kora újkori fejezetben külön hangsúlyt kap a hajdú kiváltság megszerzésének története. Az újkori fejezetben a szerző foglalkozik település környékének birtokviszonyaival, a hajdú kiváltságok megőrzéséért folytatott küzdelemmel. A 19. és a 20. századot tárgyaló fejezetet demográfiai és néprajzi alfejezetek egészítik ki.

154/175

CSAJKA GIZELLA

A kisteleki Csajka család története

Szolnok, 2000, 23,(3) p. ,28 t.

A dolgozat rövid bevezetőjét az ősjegyzék követi az 1820-ban Morvaországban született Cejka Joseffel indítva, a jelesebb családtagokra részletesen is kitérve, egy igazi vasutas dinasztia történetét rajzolja elénk. Függelékében kitér a család nevének változásaira, illetve a kisteleki névrokonokra is. Mellékletében – kiírásunknak megfelelően – fénymásolatban közli a legfontosabb dokumentumokat. Nagyon szépen adatolt, genealógiai felkészültségről tanúskodó munka.

72/38

CSARMASZ JÁNOS

A Csarma(s)z család története

Ajka, 2000, 5 p. mell. 35 p.

A családnév eredetének kutatása után az e néven fellelhető rokonsági kapcsolatait taglalja az 1700-as évekig visszanyomozva. A mű a szerző szerint még nem kiérlelt, ám a számítógépre vitt adatokat 34 oldalon közli. Függelékében további térképek és dokumentumok találhatóak.

22/332

CSERNÁTONI JÓZSEF

Radnótfája történetének rövid ismertetése

(H. n.), 2000, 12 p., 17 p. hivatkozás, 4 p. melléklet

A ma Szászrégenhez tartozó egykori község középkori forrásainak áttekintése után a szerző a kora újkor emlékeinek elemzését végzi el. Különös tekintettel az egyházra és iskolára. Értékes összefoglalások és utalások olvashatók a lelkészekről és tanítókról.

130/381

CSÓKÁSI IRÉN LÁSD BOKORNÉ CSÓKÁSI IRÉN

CZÉGÉ ANDREA GIZELLA

Fájdalmas visszatekintés (5 dolgozat)

Nagyszalonta, 2000, 38 p.

Az 1. dolgozat "Fájdalmas visszatekintés" címmel a nagyszalontai zsidóság meghurcoltatásának tragikus mozzanatait foglalja össze. A 2. dolgozat „Keserves esztendő emléke” címen a magánélet viszontagságait mutatja be a háború és politika viharában. 3. dolgozat „Az izraeliták múltja és jelene Nagyszalontán”. Kb.1840-től tekinti át a zsidó népesség betelepülését és növekedését, majd fogatkozását. A 4. dolgozat „A nagyszalontai református templom igaz története” címen a 17.századtól tekinti át a templom sorsát. Az 5. dolgozat „Nicsevo, nicsevo, szkoro damoj!” címmel az oroszországi munkatáborról írt.

26/260

CZINEGE MENYHÉRTNÉ

A párválasztás és házasságkötés szokásai Nagybárcányban

Nagybárcány, 2000, 78 p., 7 p. mell.

A dolgozat megírását családi emlékek inspirálták. Egy olyan eldugott kis palóc falu házasságkötési szokásaival találkozunk, melyet még nem gyűjtött fel senki. A IV/2-IV/5-ig fejezetek elbírálását kérte a pályázó. Családja lakodalmaikat írta meg részletesen, fotókkal színesítve. A lakodalom ABC-jét ismerhetjük meg a leánykéréstől az első gyermek megszületéséig, s azt is, miként változnak a szokások az idő haladtával.

31/234

DABÓCZI VIKTÓRIA

Vác Árpád-kori emlékei

Kismaros, 2000, 40 p.

A dolgozat először áttekinti a város Árpád-kori történeti fejlődését. A szerző a településtörténet részletes elemzését a kora Árpád-kori temetők részletes bemutatásával kezdi. Ezután a váci püspökség történetét vázolja fel, majd Vác Árpád-kori püspökeinek bemutatása következik. Magának a településnek a leírása az eredeti „Magyar város” történetével, az itt fellelhető régészeti leletek tanúsága alapján bontakozik ki. Ezt követi a tatárjárás utáni új telepítésű „Német város”-nak a fentihez hasonló tagolású elemzése. A tárgyi emlékek bemutatását a városnak e történeti korra vonatkozó írásos emlékeinek összegyűjtése követi.

12/71

DADAY JÁNOS

Barangolások a Bihar-hegységben (Czárán Gyula nyomdokain)

Nagyvárad, 1999, 176 p.

(Versenyen kívül – nyomtatásban megjelent mű)

Az 1997-ben kelt első kiadás után 1999-ben jelent meg ez a bővített változat az Erdélyi-Sziget-hegység nagy szerelmesének tollából ismeretterjesztő szándékkal, bár megjárta a Hannoveri Könyvvásárt is. A szerző Seprősi Czárán Gyula (1847-1906) emlékének – aki szellemi ősenek tekinthető – ajánlja munkáját.

A kötet esszyszerű rövid értekezésekben szól a nagy elődökről (Czáránról értelem-szerűen négy cikkben is; Erdélyi Ferenc, Papp Lajos, Mátyás Vilmos stb.), neves barlangokról (Zichy-, Czárán-barlang), Biharfüred és menedékháza történetéről, a Pádis-Galbina és a Bisztra patakok vidékéről, Szeleczy Zita filmforgatásáról, érzékletesen ábrázolja a téli hegységet, s részletesen bemutatja Bihar kisvasútjait. A munkát magyar-román, román-magyar névmutató és bibliográfia zárja.

Jó stílusban megírt, precíz adatolású sokoldalúan kiművelt írás, amely olvasóit biztonnal csábítani fogja a vidék személyes megismerésére is.

DAJKA ROZÁLIA LÁSD TAMÁS ANDRÁSÉ

DANKÓ KATALIN

A polip

Tótkomlós, 2000, 18 p.

A pályázó egy tótkomlói polgár hagyatékában fennmaradt visszaemlékezésekre és korabeli jegyzőkönyvekre alapozva mutatta be települése politikai-hatalmi vi-

szonyait 1945-46 táján. A dolgozat a bőséges forrásanyagra támaszkodva részletesen bemutatja a háború után Tótkomlóson rendkívül gyorsan kiépülő elnyomó rendőri apparátus működésének mechanizmusát és módszereit.

110/123

DARABÁNT ILONA LÁSD KÉKI LAJOSNÉ

DARVASI ÉVA SAROLTA

Emlékeim közt kutatva

Kolozsvár, 2000, 30 p., mell. 43 p.

A szerző első sorban szüleinek állít emléket a kellemes és könnyes epizódok váltakozásait felsorolva. Az édesapa és édesanya életének rövid vázolója után sor kerül a nagyszülőkre. Ezután a maga életéről ír, gyermekkor, fiatalság és asszonyorsorrendjében. Végül a leányáról és unokájáról emlékezik meg a társadalmi-politikai konfliktusok ellenére is optimistán.

134/48

DÁNFI MÁRTA LÁSD SZENTIMREYNÉ DÁNFI MÁRTA

DEDICSNÉ VARGA SZILVIA

Alacska története

Alacska, 2000, 24,(2) p. és mell.

A földrajzi- közigazgatási meghatározás után a szerző elemzi Alacska kialakulásának és fejlődésének forrásait, folyamatait. A 18-19. századi falutörténet fontos kiindulópontja az úrbérrendezés (1771). A népesség számának és összetételének alakulása az anyakönyvek, összeírások alapján állt össze. A Miklós-család leírása agrártörténetileg is érdekes.

601-108

DERZSI FERENC

Gyökerek (ld. Derzsi Albert családi értesítője)

Szováta, 2000, 31 p.

A szerző megjegyzése „Részlet a kányádi Derzsi család krónikája” című családtörténetből, s vallja, hogy ősei talán már a 11. században feltűnt Ders nevű település őslakosai lehettek. Jelen dolgozat azonban a nagyapa, id. Derzsi Albert (1844-1917) életét és családjá történetét mutatja be napjainkig. A rendkívül népes családról szép és jól áttekinthető családfákat dolgozott ki, az egyes családtagok bemutatása példás. Függelékkel a nevezett ős emlékoszlopa 1999. július 17-én történt leleplezésének dokumentumai, az elhangzott méltató beszéd, s az e témában írott levelek szerepelnek.

122/13

DIMÉNY ATTILA

Oroszfalu változó társadalma a 20. század első felében

Kézdivásárhely, 2000, 42 p., mell. 10 p.

A szerző alapos szakirodalmi ismeretekkel felvértezve, a családrekonstrukciós módszer segítségével vizsgálja témáját. A dolgozat lényegi része az 1895-1950

között Oroszfaluban kötött 235 polgári házasság adatainak számszerű elemzése, a népességmozgás szemléletes bemutatása a szülőföldre való ragaszkodás szép példáival, s az önazonosságtudat megőrzéséhez elengedhetetlen anyanyelvi költődés ápolásának törekvésével, az eredeti vallás (római katolikus) megtartásával.

99/50

DUDÁS IRÉN, DR. LÁSD GIMESINÉ DR. DUDÁS IRÉN

DUNAKESZI 5. SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA KÖZÖSSÉGE.

Dunakeszi 5. számú Általános Iskola

Kollektív munkaként beküldött anyaguk több egymástól jól elhatárolható részből áll: bemutatkozás, a dunakeszi táj természeti adottságainak bemutatása, az iskola rendezvényei 1990-2000 között, millenniumi programtervük (benne vetélkedő „totóval”), illetve rövid beszámoló a gyermekek által gyűjtött helytörténeti anyagról. (Céljaiknak ez a néhány oldal felel meg.)

141/392

ERDÉLYINÉ LAKATOS ÁGNES

Komádi története

Komádi, 2000, 6 p.

A község földrajzi meghatározása mellett számba veszi a szerző a történeti kialakulás körülményeit és változásait. Gazdaságilag kiemeli az állattartás meghatározó szerepét. Szerinte a református egyház ugyancsak döntő tényező a társadalmi viszonyokban.

129/128

ERŐSS ISTVÁN

A csíkszentmihályi Erős-család

Csíkszereda, 2000, 35 p., mell. 19 p.

A legkorábban fellelt oklevéllel (1634) indítja a dolgozatát, melyben később a saját életét írja le, különös tekintettel a munkára és családi-társadalmi kapcsolatokra. Kitér a pályázó külföldi utakra, tevékenységekre. A pályamunka jól dokumentált, illetve a szövegben részletesen megírt életrajzból áll, utalással a mellékletben közölt családfára.

81/94

FALUDI MÁRIA MAGDOLNA LÁSD MÉCS IMRÉNÉ

FEHÉR JÓZSEF

A Gyomaendrődi Motormúzeum története

Gyomaendrőd, 2000, 29 p.

Ritka technikatörténeti feldolgozás, különösen személyes hangvétellel. A szerző felhívja a figyelmet a technikai bravúrok veszélyeire. A technika fejlődésére a legjobb adalék a konkrét motor. A gépek kiállítása erről tájékoztatta a közvéleményt. Itt külön pozitívum, hogy a politikai rendszerek hogyan befolyásolták a motorpiacot. A „beszerzés” konkrét esetei élményszerűen leírtak. Szintén a sze-

mélyes hangvétele határozza meg a családi és helyi kötődéseket. A múzeumépítés és szervezés nagyon sok műszaki, emberi és pénzügyi elemet egyesít.

102/104

FEJÉR KATALIN LÁSD BAJKA ZOLTÁNNÉ

FEKETE ALBERT

Szejkefürdő. Az erdélyi fürdőkultúra elfeledett gyöngyszeme.

Budapest, 2000, 10 p., 1 mell.

A pályamunka az erdélyi fürdőhelyek egyik legjelentősebbikének, Szejkefürdőnek a környezeti viszonyait és a történetét mutatja be. A szerző, aki tájépitész, a humanizált környezet igen érdekes elemét, a fürdőkultúra 19. századi terjedését vizsgálja meg. Nyomon követi a fürdőhely múlt századi kiépülését és virágzását, majd a 20. század elején kezdődő hanyatlását.

32/3

FEKETE ANDREA LÁSD BENCÉNÉ FEKETE ANDREA

Feketéné Bíró Katalin

Múlt...jelen és jövő (A solti Bíró- és Hadik-családtörténete)

Gyöngy, 2000, 24 p., 7 t.

A kézirással készült dolgozat szép és tartalmas gondolatokkal indul, valódi család-történet. Szakirodalom alapján mutatja be Solt települést történetiségében, a Vécsey-családdal való kapcsolatában. A szerző solti születésű, s családját dédszü-lőkig vezeti vissza családi hagyományokra támaszkodva, apai és anyai ágon, szív-szorító epizódokkal tarkítva. Érzelemgazdag emléket állít „olyan egyszerű embereknek..., akik csak becsületesen és tisztességesen tették mindennapi dol-gukat”. A dolgozatot jelentős fényképmelléklet egészíti ki.

148/398

FORGÓ ISTVÁN, DR.

A Csanyteleki Római Katolikus Egyházközség története

(H. n.), 2000, 25 p.

A pályamű a csanyteleki római katolikus egyházközség történetét az egymást követő templomok építésének ismertetésével kezdi. Amennyiben kellő forrás áll rendelkezés-re, akkor kitér a belső tér sajátosságaira is. Ismerteti az itt szolgáló plébánosok hosszú so-rát, a templom műemlékeit, végül bő kétszáz év hitéletének néhány momentumát.

125/91

FOSZTÓ ANNA

A család

Sepsiszentgyörgy, 2000, 5 p. 16 t.

Moralizáló stílusú a kezdés, mely a családok szétesését a saját rokonságán mutatja be harmadik ősig, majd ő maga is bemutatkozik. A vázlatos bemutatást gazdag dokumentumanyag követi.

16/192

FÜLÖP IRÉN

A Makfalvi Wesselényi Kollégium története

Makfalva, 2000, 12p., mell.

A Maros megyei község múltjában jelentős személy Dózsa György. Wesselényi reformkori szereplése Makfalván predesztinálta a kollégium jövőjét. Az oktatási-nevelési feladatok mellett a művelődés egyéb területei is szóba kerülnek.

73/218

FÜLÖP MÁRTA

Makfalva története

Makfalva, 2000, 6 p.

A Maros megyében fekvő színmagyar község földrajzi közigazgatási leírásával indul a dolgozat. Érdekes névmagyarázatokkal szolgál a különböző határrészekről. Politikatörténeti kuriózumokat is magában foglal a Wesselényi Miklós alapította kollégium keletkezése. Más iskolák és az óvoda működésére is kitér a szerző. A népi mesterségek közül a fazekasságról esik szó bővebben

1/134

FÜREDINÉ KIEFER EDIT

Három nemzedék életútja a 20. század emberformáló viharában

Budapest, 2000, 34 p., függ. 110 p.

Az általános erkölcsi tanulságok számbavétele után a szerző bemutatja az első generációt. (Terjedelmi okokból csak az anyai ágat) A Podhorszki- és Bajkó-család viszontagságos életútját a kevés öröm mellett nehezítette a háború, terror, betegség stb. A következő fejezet a második és harmadik generáció bemutatása, így jut el a dolgozat a szerző (és munkáját segítő családtagjai) saját sorsuk ismertetéséhez. Pontos táblázatok igazítanak el a rokoni szálak felfejtésében.

21/302

GALGÓCZI KÁROLYNÉ

Ménfőn született irodalmárok rokoni kapcsolata

Győr-Ménfőcsanak, 2000, 19 p., függ. 1 p.

A dolgozat a magyar irodalmi élet három Ménfőn született jeles alakjának családtörténete. A Kossuth-díjas író, Galgóczi Erzsébet, Pomogáts Béla irodalomkritikus és Sulyok (Sklánicz) Vince, Norvégiában élő költő és irodalmár családja közötti feltételezhető rokoni szálak kiderítésére vállalkozik. Bemutatja Ménfőcsanak rövid történetét, ismerteti a vizsgált családokról fellelhető anyakönyvi és levéltári adatokat, összeveti a családokban előforduló közös neveket, és megadja 14 Galgóczi-novella feltételezett modelljét.

146/397

GAZDA ENIKŐ LÁSD SZÓCSNÉ GAZDA ENIKŐ

GÁBOR ATTILA

A pókakeresztúri iskola története

Pókakeresztúr, 2000, 4p., mell.

A Marosvásárhely közelében fekvő község földrajzi, történeti „elhelyezése” után a szerző rátér az iskola múltjára. A református egyház szervező szerepe itt is döntő volt. A 18. századtól szórványos források felkutatása és értelmezése adja meg az iskola képét (szó szerint is van iskolakép a mellékletben.). A pályamunkában szó esik még a könyvtárról és a művelődés egyéb területeiről, a református egyház kapcsolatairól.

80/83

GÁLL ZOLTÁN

Piros-fekete sors

Csíkszentdomokos, 2000, 15 p., mell. 10 p.

A szerző szülőfaluja – Csíkszentdomokos – eredetével kezdi dolgozatát, melyben a közvetlen és közvetett bizonyítékok alapján előbb a 16. századig, majd a 14. századig megy vissza. A község kora újkori helyzetének vázolója után részletesen foglalkozik a Karda-család történetével és kiemelkedő személyiségeivel. A történeti–politikai körülményekre is sok figyelmet fordít a pályázó.

13/264

GERGELY JÓZSEFNÉ

Emlékek, töredékek az életemből

Monor, 2000, 20 p.

A mély vallásos világszemléletet tükröző dolgozat a gyermekkori élményekkel indul. A II. világháború már nem a boldog gyermekkor jegyében telt el, de a megpróbáltatásokat túlélte a család. Ezután is váltakozva jelentkeztek a pozitív élmények és a gyászok.

100/291

GÉCZY ZOLTÁN

Szécsény jeles szülöttei (1592-1875)

Érd, 2000, 23, (3) p. 9r.

A szerző azoknak a híres személyeknek az adatait gyűjtötte csokorba, akik Szécsényben születtek (a nem helyi születésű helybéli hírességekre külön kötetet ígér). A sorozatot Szécsényi György esztergomi érsekkel kezdi (1592–1695), s Dr. Krúdy Sándor miniszteri tanácsos, cimbalomművészzel zárja. A rövid élettörténet után nevezettek műveinek jegyzékét közli, s a „elhasznált (kizárólag könyvészeti) irodalom jegyzékét minden egyes személyről. Az angol nyelvű összefoglalást (Summary) személynévmutató zárja. Mellékletében Szécsényről és a jeles személyekről képanyagot közöl.

77/269

GIMESINÉ DR. DUDÁS IRÉN

Családom története

Szeged, 2000, 23 p., mell. két füzetben

A szerző a lírai hangvételi előszó és bevezető után elődeinek felsorolásával kezdi dolgozatát (kb. 1820-tól). A kronológiai rendbe szedett családtagok sorsáról,

munkájáról – alkalmasint kalandjairól is – sok adatot tár fel. A valószínűleg Kiskundorozsmáról Bánátba került család Trianon után szétszóródott. Férje családjáról is megemlékezik, de itt inkább a kutatási feladatokat jelöli ki.

127/326

GUTHY ILDLKÓ LÁSD KOVÁCSNÉ GUTHY ILDIKÓ

GYETVAY IVÁN

Családunk története

Tiszaújváros, 2000, 4 p., 6 t.

Ötödik generációig visszatekintve, a szó szoros értelmében vett „legendás” ősig, elmondja, hogy a család a határörvidékről származik, Konjskobrdó faluból. A 17. század közepétől „katonacsalád” a szerzőig (aki önmagáról nem ír). Család-fái gondosan kimunkáltak

49/66

GYŐRI JULIANNA, DR. – GYŐRI JÓZSEFNÉ

Mészáros János – Mészáros Lázár 1848-as hadügyminiszter családjának felkutatása

(H. n.), 2000, 20 p., 8 t.

Mészáros Lázár (1796–1858) honvédtábornok és 1848-as hadügyminiszter hamvainak végső nyugalomba helyezésekor tartott tudományos ülés (Baja, 1991. 03. 13.) kapcsán figyeltek fel a szerzők arra, hogy a családfán tisztázatlan adatok szerepelnek. Oknyomozó kutatással megállapították, hogy a Nyitra megyei Negyed településről származik a család. Az apát, Mészáros Jánost, aki árvaságra jutott, Gáhy János nevelte. János nemességét Nagy-Jóán igazolta. A bajai Kálvária-temetőben, ma már jeltelen sírban nyugszik (meghalt 1800. 04. 15.) (Időközben részletek jelentek meg belőle a Bajai Honpolgár című folyóiratban.)

145/396

GYŐRI JÓZSEFNÉ LÁSD GYŐRI JULIANNA, DR.

HARTMAN LÁSZLÓ

Könnyezve emlékezem

Mindszent, 2000, 33 p.

A dolgozat a szerző tragikus gyermekévein keresztül mutatja be a négy gyermekes felsőörsi cipész családjának viszontagságos, egyéni tragédiákkal, betegséggel és nyomorral terhelt életét. A második világháborús német, majd orosz megszállás négyévesen átélt halvány emlékképeit az azt követő évek megpróbáltatásai követik, melyek során a család szétszakad. A nehézségek ellenére a négy testvér szakmát tanul, egyikük diplomát szerez, és életük végéig összeköti őket az egy családhoz tartozás érzése.

119/212

HERÉDI ZSOLT

Kolozsvár etnikai struktúrájának alakulása a 20. század folyamán

Kolozsvár, 2000, 21 p., mell. 3 p.

Alapvető statisztikákra támaszkodó demográfiai tanulmány alapos szakirodalmi ismeretekkel. Eredményei önmagukért beszélnek: a magyarság aránya az összes népesség százalékában 82,9%-ról kilencven év alatt 22,8%-ra esett vissza (az egyéb népesség 4,9 %-ról 1,6%-ra), míg a románság 12,5%-ról 75,6 %-ra növekedett. E változások okai az iparosításban, bevándorlásban, illetve a magyarság esetében „fő okai az elvándorlás, (ami a magyar lakosság körében sokkal nagyobb volt), a természetes fogyás (a város magyar lakossága sokkal előregedettebb, mint a román lakosságé), a gyermekvállalás is kisebb és az asszimiláció.”

6/78

HERÉNYI ISTVÁN – HERÉNYI LEVENTE

A Herényi és Felsőlőcsi Herényi család története

Velem, 2000, 22 p., 14 t.

A dolgozat abszolút értelemben tudományos igényű, ami nem meglepő Herényi István publikációinak ismeretében (részben már közölt eredményei is helyet kaptak e munkában). A család eredetét visszavezeti vándorlásunk korába, s helynévi adatok tömegével próbálja bizonyítani estleges kaukázusi eredetét és azt, hogy a 10. században Bulcsú vezér kíséretéhez tartoztak. Majd a 13. századtól „a laikus olvasó számára” is közérthetővé téve vázolja a család birtoklástörténetét, köztörténeti szereplését a középkorban, a reformáció és az ellenreformáció idején szálakat idéz a szerzőpáros első tagjáig. Óriási levéltári anyagot dolgoz fel (közel 150 tétel), családfát, ősjegyzéket, térképvázlatokat, a rokon családok jegyzékét, sőt szómagyarázatokat is tartalmaz a dolgozat.

65/220

HERÉNYI ISTVÁN

Az Őrség

Velem, 2000, 50,(6) p.

A szerző az ősök szerepének az Őrség fogalmának elemzéséből indul ki, majd az Árpád-kori eseményeket tárgyalja, kitérve majd a nyelvtörténeti emlékekre is. A III. fejezet a történeti táj 900–1524 közötti évszázadait vizsgálja, különös tekintettel az ősök szerepének és helyzetének változásaira. Végül a társadalmi, anyagi és szellemi kultúra értékeit mutatja be.

65/220,b

HERÉNYI LEVENTE LÁSD HERÉNYI ISTVÁN

HOLLÓ JÓZSEF (ÉS TSI)

Szalka (Ipolyszalka) földrajzi nevei

Szalka, 2000, 18, 4 p. 3t.

Kifejezetten onomasztikai értekezés, amely az egykori Hont megyei település – a belterület és a külterületek – helyneveit precízen és módszeresen dolgozza fel rövid történeti bevezetővel, ékes bizonyságául annak, hogy a helység névadói sok évszázad óta magyarok voltak. A kiváló nyelvészeti gyűjtést Holló József küldte be, de a „Szalka és Környéke Népfőiskolai Társaság mellett működő Helytörté-

HORVÁTH FERENC

A Dunatáj szerelmese

Nagyatád, 2000, 26 p., mell. 10 p.

Az Ágoston-család történetét a szerző a 18. század végéig vezeti vissza, és tárgyalja a 19. század végéig. A dolgozat központjában Ágoston Vencel életműve áll. Főbb témái a Dunatáj és portrék mellett az életképek voltak. Részleteket közöl a katalógusból és az egyes alkotások leírásából. A képekről készült fotók nem illusztrációk, hanem a pályamű szerves részei.

75/303

HORVÁTHNÉ PRIOL ÁGNES

Diósvizsló, egy parányi pont a térképen

Diósvizsló, 2000, 26 p., mell. 9 p.

A dolgozat három fejezetre bontva, számos adattal és gazdag melléklettel ellátva mutatja be Diósvizsló történetét. Az első fejezet a köztörténet, a második az egyháztörténet, a harmadik pedig a szövetkezeti mozgalom történetét mutatja be, igazi lokálpatriótaként vezeti be olvasóit a község történetébe.

109/118

HUSZKA LÁSZLÓ

A gyulai Huszka család genealógiája

Szeged, 2000, 42p.

A pályázat alapja Huszka Mihály 1985-re befejezett nagy gyűjtőmunkája, amelyben a pályázó is részt vett, de szerényen és lelkiismeretesen csak a közreadó szerepét vindikálja magának. A családi címer bemutatása után a rendkívül szerteága-zó család genealógiáját adja a 18. század első harmadától, érdekes és nagyon jól használható számkombinációkkal. Minden családtagról, akiről csak készült kép, belekerültek arcképek. Jól szerkesztett, mérnöki pontosságú összeállítás.

152/400

IRÁNYI DEZSŐ

Magyar emberek a Kárpáttáj minden népének vére (I. Irányi András fiúk, II. Kispalugyai – bodafalvi Irányiak)

Békéscsaba, 2000, 20,15 p.

I. A padolini eredetű család történetét az anonymusi mondákig visszavezeti, majd az úkapától részletesen tárgyalja történetét. Nagyon javított patetikus stílusú írás, melyet a szerző kis névtani fejtegetéssel zár.

II. Ebben a részben az anyai ág története került feldolgozásra (1284-től) gazdagon kifejtve a család jeles tagjainak áldásos tevékenységét. A szerző gyakorlott kutató és író, amint ez mellékleteiből, s kísérő leveléből kitetszik. Ez a két dolgozat egy újabb írás részleteit képezhetette.

144/395

JÁNOSSY SÁNDOR

Patinás oktatási múlt. A dési iskolahálózat kezdetétől napjainkig

(H. n.), 2000, 11 p.

A pályamű első felében Dés egykor, és ma látható nevezetességeiről, látnivalóiról olvashatunk. Ezt követi az iskolatörténeti rész, ahol főként az egyes iskolák alapításáról, esetenként tanáiraikról kaphatunk képet. Az utolsó oldalakon néhány híres dési diákról olvashatunk, majd egy rövid történeti jellegű befejezés keretében napjaink magyar nyelvű oktatásának problémáira is kitér a szerző.

106/217

JÓSA PIROSKA, DR.

Egy székely család útja Háromszékből Nagyváradon át Ausztráliáig

Nagyvárad, 2000, 18 p., 5t.

Esszé jellegű feldolgozás a Báthory Gábor által nemesített Jósa Mátéval és fiával kezdődően (1611); nagy hiátussal tér rá a dédnagypapa és gyermekei históriájára, érdekes családi feljegyzéseket is ideértve. Trianon után kerültek Nagyvárad vidékére, majd egy ága a családnak Sydneybe emigrált. Végül saját szűkebb családja történetét beszéli el. Táblázataiban ősjegyzéket ad anyakönyvi adatokkal.

124/228

JUHÁSZ ATTILÁNÉ

Somogy megye a millennium fényében (Adalékok a megye népoktatásáról, valamint a millenniumi eseményeken való részvételéről)

Várpalota, 2000, 49p., mell. 11p.

A dolgozat Somogy megye oktatási állapotát vizsgálja a 19. század második felében. Forrásait főként statisztikai adatok, pedagógiai szaklapok és források képezik. Ismerteti a megye pedagógiai sajtótermékeit, az iskolalátogatási adatokat, az iskolák felszereltségének állapotát, a tanítók adatait, az iskolalátogatásban beállt változásokat. Ezt követi a megye millenniumi megemlékezéseinek, illetve a millenniumi kiállításon való szereplésének ismertetése.

42/274

KAMONDINÉ BÓTA MELINDA

Másfél évszázad a demográfiai mutatók tükrében (Zalavár népesedési viszonyai 1775–1945)

Zalavár, 2000, 32 p., mell.

A szerző 1775-1827 közötti évekre a római katolikus anyakönyvekből dolgozott. Érdekes, másutt nem tapasztalható (rendkívül magas értékű) arányokat mutató eredményekhez jut, amelyeket érdemes lett volna más települések szakirodalmi adataival összevetni, s a forráskritika tükrében felülvizsgálnia.

151/186

KARACS ZSIGMOND

Lapok a Medgyesi család történetéből

Budapest, 2000, 23 p., 4 t.

Indokoltnak tűnő kritikai észrevételek után a 17. század elejétől sorra veszi a család dokumentálható tagjait, nemességét, címerét, családfájának ide vonható részét; valójában Medgyessy Ferenc kiváló szobrászművészi családjának és eredetének verifikálására törekedve. A szakirodalom mellett számos levéltári dokumentumot is felhasznál.

132/383

KARÁCSONY GYÖRGY

Egy győri diák a II. világháborúban (1939-1945)

Győr, 2000, 121 p. továbbá kb. 200 számozatlan melléklet szövegekben és a dolgozat mellékletében, (borítékban) fotódokumentumok.

(Versenyen kívül – érkezett egy példányban, melynek visszajuttatását a szerző kérte.)

A dolgozat a memoár műfajába sorolható, amelynek valóság tartalmát a rengeteg irat, napló, levélmásolat adja. I. kötet (1-18 p.): szülei és rokonsága, valamint Zala német falu (ma Ligetfalva) bemutatása után gyermekkori emlékek sorjázanak, majd a gimnáziumi évek következnek ezernyi kalanddal, végül röviden vázolja testvérei életútját. II. kötet (18-121 p.): a győri diákeveket, s a katonáskodás időszakát öleli fel; 1940-ben lett tanítóképzős (prepa) a háborús készülődés (levente és légó kiképzés) közepette, majd a bombázások idején és a nyilasuralom beköszöntekor. A szerzőt 1944. december 28-án mozgósították, ezután hosszú németországi útja következett, melyet légvédelmi tüzerként élt át. Frontszolgálat 1945 márciusában kezdődött, májusban már amerikai fogságba esett, ahonnan sok viszontagság után 1946 februárjában megszökött. A hazaérkezés megható bemutatásával zárul e kötet. A mű mellékletében a család egyik hölgytagjának visszaemlékezését közli, s egy másik hölgytagjának 1944–45-ben ugyanott naplójegyzeteit, számos térképpel, dokumentummal, sajtócikkkel stb.

Nagyon aprólékos, szép, nagy forrásértékű munka; sajnáljuk, hogy nem kerülhet gyűjteményünkbe.

KÁDÁR MIKLÓSNÉ, BANDER ERZSÉBET MÁRIA

Kápolna

Budapest, 2000, 21p., mell.15 p.

A község földrajzi meghatározása mellett döntő szerepet kapnak a történeti tényezők (fordulatok, háborúk, családok, társadalmi szervezetek).

29/335

KÁPLÁR BORBÁLA LÁSD KORMOSNÉ KÁPLÁR BORBÁLA

KENÉZ ÁGNES

A Szekszárdi Német Színház működése, műsorválasztása és nézettsége 1991 és 1997 között

Szekszárd, 2000, 20 p., függ. 17 p.

A témaválasztás mind művelődési, mind nemzetiségpolitikai szempontból fontos. A szerző jól tagolt dolgozatában a színházi élet mozi-előzményeiből indul ki, majd röviden vázolja a színház szerkezetét és működését, annak periódusait. El-

mondja, hogy a színháznak jelentős szerepe van a Németországgal való kapcsolatban, illetve a hazai németiség összefogásában.

87/180

KERÉKGYÁRTÓ IMRÉNÉ

Érd a török hódoltság idején

Érd, 2000, 12p., mell.

„Ófalu valóságos szabadtéri múzeum”. A tétel igazolására a szerző számba veszi a történeti emlékeket. Látványként is kiemelkedik a minaret (mellékelt füzet). Több összeírást idéz a pályamű a hadjáratok, csaták, ill. földesurak révén, melyekből a népesség és gazdaság helyzetét ismerhetjük meg.

149/399

KÉKI LAJOSNÉ DARABÁNT ILONA

A Darabánt család története, élete a régmúltban

Tiszaújváros, 2000, 9 p., függ.7 p.

A mű a szabolcsi Hodász községből származó paraszteszalád XX. századi történetét mutatja be a családfő, Darabánt István és a szerző, Darabánt Ilona visszaemlékezései alapján. A dolgozat rövid visszaemlékezés részletekből, illetve településtörténeti összefoglalásokból áll, mely a családtörténeti kutatások első szakaszában, az anyaggyűjtésben hasznos adatokkal szolgálhat. A harmincas-negyvenes évek szabolcsi falusi életét bemutató részletek néprajzi kutatás kiindulópontjai is lehetnek.

23/365

KIEFER EDIT LÁSD FÜREDINÉ KIEFER EDIT

KISS ERZSÉBET

A jászokra emlékezem

Kisújszállás, 2000, 10 p., mell.

A jászok eredetének és nyelvi emlékeinek vázolásával indul a dolgozat. A jász múzeum tárgyi emlékei értékes gondolatokra ösztönzik a szerzőt. Külön fejezetet szentel a legsajátosabb jász jelenségnek, a redemptiónak. Igen fontos fejezete a pályamunkának a szerző családtörténete.

45/293

KISS FERENC

Közelképek a dési Nagytemetőben

Dés, 2000, 39 p.

A város rövid története után a temető történetét vázolja fel. A legkorábbi, 1479-ből származó adattól folyamatosan tárgyalja a temetkezés általános szokásait egészen a XIX. századig. Ezután a temető területi kialakulását taglalja. A dolgozat legértékesebb része a temető részletes elemzése, az itt található síremlékek leírása mellett az ott nyugvók életrajzáinak, munkásságának feltárásával körképet alkot a dési közösség szellemi életéről, a város művelődéstörténetéről. A szövegkörvetését térkép-vázlat segíti, valamint fényképpillusztrációk teszik szemléletessé.

KISS GYÖRGYNÉ BERETVÁS ILONA

Közép-európai történelem, ahogy reám zúdult. 1943-1952

Budapest, 1997, 28 p., függ.3 p.

A szerző családja életét meséli el 1943-tól 1952-ig. A budapesti polgári családról szóló visszaemlékezés lapjain meglevenednek a történelem eseményei: katonáskodó, harcban elesett, megsebesült, hadifogoly férfiak, „sas-behívók”, nyilas uralom, német, majd orosz megszállás, az infláció és az új Forint megjelenése, a kommunisták gyors, erőszakos térnyerése és a polgári értelmiség ellehetetlenülése, a „kékcédulás választások”. A korabeli szellemi élet alakjai közül megismerhetjük Dr. Karácsony Sándort, kinek bibliaórái köré tömörült a budapesti Kálvin téri „Exodus társaság”; Dr. Révész Imre debreceni püspököt, aki a család barátja, s aki kényszerből, személyes meggyőződése ellenére kénytelen Rákosit köszönteni az 1948-as új kormány megalakulásakor. A szerző két fia betegsége és halála kapcsán megemlékezik az orvosokról, akik emberfeletti erőfeszítéssel küzdenek a kor járványszerűen pusztító halálos betegségeivel. A záró oldalakon a szerző néhány, a visszaemlékezésből kimaradt, de utólag még fontosnak ítélt epizódot villant fel gyermekeikről, unokáikról, ismerőseikről, barátaikról.

140/390

KISSNÉ SZENDRÓDI JUDIT

A nagykőrösi református tanítóképző főiskola indulása

„és tovább lesz a délibáb”

Nagykörös, 2000, 23p. mell. 3 p.

A régi hagyományok felidézése után a szerző kronologikus eseménytörténettel kezdi munkáját. Az áttekintést értékes és adatgazdag riportok követik. A mellékletben a polgármester és a rektor megnyilatkozásai zárják a dolgot.

78/93

KOCSIS TIBOR JENŐ

Egy falusi család eredetéről

Sófalva, 2000, 76 p.

A dolgozat a szerző ezirányú kutatásainak csak egy részletét tartalmazza (a pályázat kiírásának megfelelően). Gyakorlott pályázó (több néprajzi munkája kapott pályadíjat), szubjektív hangú hosszú bevezető után édesanyja családját mutatja be ízes, olykor anekdotázó stílusban. Érdekessége, hogy egyes családtagoknál bizonyító dokumentumait az illető életútjának leírása után azonnal közli (nem függelékben).

92/262

KONCZ SÁNDOR

A tanítókkal szemben támasztott igények, követelmények a századforduló hódmezővásárhelyi tanyai iskoláiban

Hódmezővásárhely, 2000, 38p., irodalomjegyzék 7p., hivatkozás 160 p.

Hódmezővásárhely hatalmas külterülete (232 hold) a tanyai iskolák sokaságával szolgálta a parasztság művelődését. A levéltári forrásokra támaszkodva tár-

ja fel a szerző a tanyai iskolák rendszerét (tanítóválasztás, tanítás, hittan, egészségügy, stb.).

111/211

KORMOSNÉ KÁPLÁR BORBÁLA

A Siklői Polgári leányiskola

Siklós-Máriagyúd, 2000, 31, (6)p., mell. 13 p.

A dolgozat a hazai polgári iskola törvényi szabályozásának áttekintésével indul (1868–1949). A jól tagolt pályamunka a következő fejezetben a siklői leány polgári iskola történetével foglalkozik, változatos forrásbázisra támaszkodva (anyakönyvek, értesítők stb.). A tanulók létszáma és rétegződése, valamint a tantárnyak tartalma követte a társadalmi változásokat. Az értesítők tükrözik az iskolai élet gazdagságát, melyhez fontos kiegészítés egy visszaemlékezés.

24/90

KOVÁCS EMÓKE

Fejezetek Kaposvár és a Szilli-család múltjából

Kaposvár, 2000, 30 p.

A munka, mint fő forrása dr. Szilli Gyula „Kaposvár díszpolgára” című emlékezéseire és családtörténeti iratanyagára épül. Bemutatja vázlatosan a város történetét, majd a Szilli-család ükeivel (1780-) rátér múltjukra. A 19-20. század történetével történetét is felváltva taglalja a család históriájával. A 14 oldalnyi előadást fotók, dokumentumok és a felhasznált irodalom jegyzéke követi.

36/133

KOVÁCS JÚLIA, DR. LÁSD BÁLINT TIBORNÉ

KOVÁCS MIHÁLY

Hittel és munkával a családért

Máréfalva, 2000, 22,(1)p., 5 t.

A máréfalvi székely eredetű Kovács-nemzetség történetét tekinti át a 17. század elejétől családi hagyomány alapján, de a hangsúlyt szűkebb családjára (nagyapa, apa, testvérek, személyes történet) helyezi. Pálmay alapján nyomoz vissza őseiig, s a 11. oldaltól ezek történetét adja. Erősen memoár jellegű, érdekes szerkezetű munka.

131/382

KOVÁCSNÉ GUTHY ILDIKÓ

A kis- és nagyuti Guthy-család tiszaháti ágazata

Budapest, 2000, 11,(2) p., 19 t.

A nagy múltú család középkori őseinek említése után a tiszaháti ág részletesebb ismertetése következik precízen kimunkált családfával, majd az egykori névadó birtok(ok) történetét vázolja (szakirodalom alapján) fontosabb birtokpereiket idézve, címerüket, s az ezzel díszített tárgyakat (némelyeket primer publikációként) bemutatva, irodalmi vonatkozásokra is kiterjedő, meggyőző mellékletekkel.

57/272

KOVÁCS ROZÁLIA

Érmihályfalva

Érmihályfalva, 2000, 10p., mell.10 p.

A község középkori emlékei változatos képet adnak a település kialakulásáról. A későbbi csapások (török, tatár, kolera, stb.) mellett kitér a szerző a református egyház megtartó erejére is.

10/105

KOVÁCS ZSOLT LÁSD TAKÁCS LÁSZLÓNÁL

KOZÁK VIOLA

Amiről a kövek mesélnek

Sopron, 2000, 15 p.

A mű Sopron római kori emlékeit kívánta bemutatni. A tudományos apparátus jelzése alapján maga a munka 7 szakirodalmi munka szöveghű összevágásának látszik, s mint ilyen, szerkesztésében önálló, egyébként szemináriumi dolgozat szintű munka.

43/350

KUPÁN ÁRPÁD

Mezőtelegd

Nagyvárad, 2000, 29 p.

A szerző a témaválasztás indoklása után a mezőtelegdi oktatás kezdeteiről ír. Az állami oktatás térhódításait értékes táblázatokkal szemlélteti. A Trianon utáni, majd II. világháború utáni változásokat, hanyatlást részletesen okadatulja. A jelen helyzetet mélypontnak tartja.

83/218

KUTAS FERENC

Aratás, cséplés a XX. század első felében a szarvasi határban

Szarvas, 2000, 6 p.

A dolgozat első felében szakszerű leírást ad az aratás menetéről, ezt korabeli fényképekkel illusztrálja. A pályamunka másik része Kovácsné Bulik Mária aratási emlékeiből szemelget.

44/285

LAKATOS ÁGNES LÁSD ERDÉLYINÉ LAKATOS ÁGNES

LAKATOS LÁSZLÓ

A sárospataki Pataki-család

Budapest, 2000, 10 p. és mell.

A szerző a Pataki-család részletes leírását adja, a szereplők társadalmi szerepének részletes taglalásával. Igen változatos a kapcsolatok sora különösen, ha figyelembe vesszük a családi kapcsolatokban a nőági vonalakat. Ezeket is kutatta a pályázó, de nem tér ki a személyekre. Feltárja viszont a politikai események befolyását a család életére (pl. 1848/49)

27/209

LÁSZLÓ MÁRTON

A cserefalvi faluközösségről szóló írásos feljegyzések

Cserefalva, 2000, 5p., mell.

Egy székely faluközösség kora újkori rendtartásáról szól a bevezető. A közösség működésének rövid leírását egy értékes forrásközlés követi 1761-ből.
104/187

LENGYEL MIHÁLY

Földes sportélete (1925–2000.)

Földes, 2000, 29 p., mell. 60 p.

A község sportjának kezdeteivel és megszervezésének bemutatásával indul a dolgozat, mely igen jól szerkesztett. A sportágak (labdarúgás, birkózás, kézilabda) mellett tárgyalásra kerül az iskolai és szabadidő sport is. Figyelmet érdemel a színes fotók tömege is.

113/54

LOBODA GÁBOR

Vesszőfutás (életregény)

Gombos, 2000, 118 p.

A regényszerű pályamű sok családi élményt és népszokást dolgoz fel (játékok, népi gyógymód, énekek, stb.). A családja mind apai, mind anyai ágon megrajzolásra kerül, valamint társadalmi rétegződés és az emberi kapcsolatok összefüggései is.

155/367

LUKÁCS ADRIENN

A szegvári nevelőotthonról – dióhéjban

Szegvár, 2000, 21 p., melléklet 6 p.

A pályamunka a szegvári nevelőotthon történetét, illetve a közelmúltban végbe ment átalakulását mutatja be. A szerző pontosan körül nem határolt témájú interjúkat készített a nevelőotthonban dolgozó alkalmazottakkal és az ott lakó gyerekekkel. A pályamunka kivitele igényes, stílusa jó.

67/298

MAGDICS ERIKA

Tárkány község története a 20. századig. különös tekintettel a pannonhalmi bencés apátság és a falu kapcsolatára

Győr, 2000, 23. p., mell.

Klasszikus helytörténeti dolgozat, amely – címének megfelelően – Tárkány község kialakulásával, lakóinak gazdasági és vallási életével foglalkozik. A 18. és a 19. századi viszonyokat külön-külön, magas színvonalon tárgyalja. A munka megértését tökéletesen szerkesztett táblázatok és gazdag melléklet segíti.

37/324

MAYER ÉSZTER

Család, társadalom, asszimiláció (A Kárpát-medence nemzetiségi és társadalmi változásai az 1700-as évektől, a Magyar és Venczel család történetén keresztül)

Esztergom. 2000, 25 p., mell. 29 p. 12 kép

Az elmúlt három évszázad demográfiai viszonyainak szakirodalom alapján történő felvázolásával párhuzamosan mutatja be családja német eredetű anyai és apai ágának történetét. Nagy szakirodalmi tájékozottságról tanúskodik, szépen ágyazza be a történeti folyamatokba családja adatait arról is árulkodva, hogy a szerző pedagógus, aki a családi hagyományokat összegyűjtötte és ápolja.

41/305

MESZLÉNYI MÁRIA LÁSD TREMKÓ GYÖRGYNÉ

MESZNÉDER KLÁRA

A Bagi-had

Kecskemét, 2000, 21, (1) p. 3t.

A kutatás egy Rákóczi-mondából indul ki, melynek nyomán eljut a Csongrádon egykor élt Bagi család bemutatásáig, melyet hosszú irodalmi kitérőkkel, anekdotákkal, idézetekkel tarkítva ad elő sokoldalú gyűjtésről tanúságot téve. A kecskeméti Bagiakat 1819-től követi nyomon, de nem tud ellenállni a kísértésnek, hogy minden létező Bagi családot vizsgálatába legalább utalás erejéig be ne vonjon, ezt tükrözi bibliográfiája is. Érdekes, olvasmányos munka.

91/49

MEZEINÉ NÁDHÁZI ANNAMÁRIA

Kismarja helytörténete

Kismarja, 2000, 7 p. és mellékletek

A község természetföldrajzi és közigazgatási (Hajdú-Bihar megye) meghatározása után a középkori írásos és tárgyi emlékeket tekinti át a szerző. Joggal emeli ki a falu és Bocskai István kapcsolatát. A kora újkor és az újkor gazdaság- és társadalomtörténetét követően beszámol a pályázó a legújabb kor sikereiről és kálváriájáról. A mellékletek – személyes hangvétele mellett – erősítik a tartalmi részeket.

4/64

MÉCS IMRÉNÉ FALUDI MÁRIA MAGDOLNA

Bakics-család

Mohács, 2000, 19 p. mell. 13 p., 10 fotó

A mohácsi kisiparos, Bakits Pál késes és köszörűs mester családtörténetét bemutató dolgozat a fellelhető családtörténeti és történeti monográfiák adatainak felhasználásával a XVI. századtól, magyarországi megjelenésüktől követi a család történetét. Az 1522-ben a délvidéken II. Lajos király szolgálatába állt hat Bakics fivér tevékeny részt vállalt a törökellenes küzdelmekben. A mohácsi vész után kezdetben Szapolyai, később Ferdinánd király oldalán állnak. A családból kiemelkedik az előkelő Bakics Pál szerb vajda.

133/384

MÉSZÁROS ZOLTÁN

Egy padéi ember élete

Törökkanizsa, 2000, 22 p.

Nyári János visszaemlékezéseit dolgozta fel a szerző az 1921-1947 közötti évekről. A gyermekkori élmények után a politikáról, munkáról, háborúról beszél adatközlő.

46/32

MIKLÓSI-SIKES CSABA

Adatok két kalotaszegi család történetéhez (A Gyarmathy és a Hory családok életútja a kolozsvári sajtó tükrében

2000, 29 p., jegyz. 9 p.

Adattár (1-26.p.)1. Általános irodalom; 2. A Gyarmathy-Hory-család tagjairól, a 19. századi kolozsvári (erdélyi) sajtóban megjelent cikkek, híradások.

A szerző gondosan megformált és tartalmas dolgozatot adott. Sajátossága, hogy a családokat elsősorban a sajtóközlemények alapján mutatja be. A dokumentáció többek között Gyarmathy Zsigmondné Hory Etelka irodalmi munkásságának kronológikus számbavételével, 235 hivatkozással, illetve képillusztrációkkal igazolja a pályamunka szövegét.

79/328

MOLITORISZ PÁL, DR.

Adatok a szarvasi nyomdák történetéhez

Szarvas, 2000, 4p., jegyzet 27 p., mell.14p

A dolgozat – hivatkozott források alapján – tárgyalja a város (akkor község) nyomdáinak előtörténetét, századfordulós kereteit és a két világháború közötti vállalkozásokat. Két nyomda kapcsán (Müller, Nagy Sándor) kitér a jelentősebb műhelyekre, és a vezetők révén a második világháború utáni eseményekre is.

90/286

MOLNÁR BÉLA

A Molnár és Tóth-család történet

Arnót, 2000, 43 p.

Arnot (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) község történetével indul a dolgozat (a családok élettere). Előbb a Molnár-család tagjait, tevékenységét veszi számba majd a Tóth-család „leltára” következik. A gazdag dokumentáció (táblázatok, középkori források, anyakönyv stb.) jól segíti a pályamű megértését.

93/253

NAGY ANNAMÁRIA

Nagy Annamária visszaemlékezései

Szeged, 2000, 99 p.

A fotókkal (család, kirándulások, események) gazdagon illusztrált könyv belülről ábrázolja egy polgárcsalád sorsának alakulását. Az élmények hihetetlen bőséggel támadnak fel a régi időkbelől, bár a szerző megjegyzi, hogy nem mindig szerencsés találkozni a múlttal. A mindennapok és ünnepek forgatagában gyakran jön elő egy-egy kedves tárgy.

153/401

NAGY-IMECS ZSUZSANNA

Öröm népes család tagjaként Székelyudvarhelyen élni

Székelyudvarhely, 2000, 16 p., 2 dosszié melléklet

A bevezető lírai hangú és adatdazdag vallomás a család és szülőföld szeretetéről. Székelyudvarhely rövid leírása után a maga hivatásáról és családcentrikus élet-
szemléletéről ír. Az elődök és családtagok részletes leírásában is kitér a kapcsolatok mellett a munka értékére. Mellékletei: I. dosszié: dokumentumok, cikkek, levelek stb., II. dosszié: képek

2/36

NAGY MAGDOLNA LÁSD ANTALNÉ NAGY MAGDOLNA

NAGY ZOLTÁN

Családtörténet, helytörténet

Gyergyócsomafalva, 2000, 11 p.

A Nagy-család az apa háborúban lelt halála után széthullott. A szerző két testvérétől elválasztva román gyermekotthonba került, elvesztette anyanyelvét. Sok kálvária után elvégezte a tanítóképzőt, majd tragikus események mentén családot alapított. Gyermekének fejlődése örömmel töltötte el.

85/247

NÁDHÁZI ANNAMÁRIA LÁSD MEZEINÉ NÁDHÁZI ANNAMÁRIA

NÁNÁSI ZOLTÁN

A kurucok szabadságharca Székelyhíd környékén

Érmihályfalva, 2000, 11p., jegyzet 2p., mell. 2 p.

A kora újkor gazdasági, társadalmi helyzetének vázolásával indul a dolgozat. A Habsburg önkény elemeinek számbavételével okadatolja a Rákóczi-szabadságharcot. A kuruc had tömegeit a jobbágyok és szabados parasztok alkották. A hadi eseményekre és privilégiumokra is kitér. A Székelyhídi Kiáltvány határtalan maradt.

63/380

NÉMETH JÓZSEFNÉ

Andreotti Károly élete és munkássága

Sóskút, 2000, 116 p.

A dolgozat – a származás miatt – Magyarország és Olaszország 19. század közepén kialakult helyzetét vizsgálja, majd rátér az Andreotti-család eredetére és alakulására. A főhős élete igen fontos fejezet a pályamunkában. Kulturális és közéleti tevékenysége nem csak helyi értelemben meghatározó. A mű időközben nyomtatásban is megjelent.

115/294

NÉMET GÁBOR

Hatvan története (Segédlet a helytörténet iskolai oktatásához)

Hatvan, 2000, 23 p. mell. 23 p.

Hatvan területének történetét az újkőkortól 1944-ig tárgyalja. Korszakonként kitér a fontos történelmi eseményekre, Hatvan első okleveles (1235) említésére a premonstratensis szerzetesek által. Hatvan közlekedésben betöltött csomópont szerepe is kibontakozik előttünk. A török uralom alatt közigazgatási központ volt, élén a szandzsák béggel. Részletesen tárgyalja a 18. századtól Hatvan gazdasági, társadalmi helyzetét, a város fejlődését. A mellékletben a szerző törekszik a Hatvanra vonatkozó bibliográfiát felvonultatására és egy időrendi táblázatot is közöl a legfontosabb adatokkal.

54/275

OLÁH TAMÁS

Pusztafalu története a 17. században

Kisvárdá, 2000, 27 p., 10t., jegyz.,

A hegyközi aprófalú földrajzi, közigazgatási behatárolása mellett utal a szerző a néprajzi feldolgozásokra. A terjedelmi korlátok és forrásszemponatok alapján a dolgozat Pusztafalu birtoklástörténete, demográfiai viszonyaira korlátozódik. A jól tagolt pályamű a gazdag szakirodalom ismeretéről és a központi és vidéki forrásokban való alapos tájékozottságról tanúskodik. Stílusa magyaros, világos.

11/250

ORBÁN MIHÁLY

Ajnád

Csíkszentmihály, 2000, 10p., 1 térkép, 2 fotó

A községben szórványtelepek maradtak a régi kerámiákból. A lakosságból fennmaradtak azok nevei, akik résztvettek az 1848–49-es szabadságharcban. A dualizmus kori gazdasági fejlődés, a Trianon utáni tragédia mellett a dolgozat kitér a népi hagyományokra is. A II. világháború egyéni és közösségi traumája után a „szocializmus” és „forradalom” éveikhez fűz véleményt a pályázó.

62/33

PÁLFI ZOLTÁN

A Komádiiban lakó Pálfi-család

Debrecen, 2000, 15 p.

Ősei kutatása közben figyelt fel a szerző a komádi Pálfi-család emlékkönygára. A település és környéke történetének rövid ismertetése után a komádi Pálfi-család Mária Terézia által elrendelt nemességi perével indítja dolgozatát, bemutatja 19. századi tevékenységüket, birtokviszonyaikat, gazdálkodásukat, gondos levéltári feltáró munkával.

52/317

PÁSTI CSABA

A debreceni régi téglavető története a XX. század első harmadában

Debrecen, 2000, 20p., 54 jegyzet, 1p. források, függelék

Debrecen egyik lakótelepének kialakulását és átalakulását kíséri figyelemmel a dolgozat. Nemcsak betelepüléstörténetileg értékes a pályamű, hanem a téglavetőés miatt ipartörténetileg is.

9/336

PÁSZTOR ANGELKA

Mátraszőlős, Csontfalu, Nádasd, Tépke a középkorban és a kora újkorban

(H.n.), 2000, 18p., 76 jegyzet, mell., 2p. irodalom

A régió természetföldrajzi meghatározása mellett a szerző kitér a történeti-földrajzi körülmények változására is. Majd a községeket egyenként veszi számba a források és szakirodalom alapján. Az illusztrációk (rajzok, térképek stb.) fontos részei a dolgozatnak.

38/333

PÉHL GABRIELLA

Gyökereim

Budapest, 2000, 11 p., mell.

A szerző gyermekkori emlékeivel indítja dolgozatát, felidézve nagyapja színes alakját, aki szerette a madarakat és méheket. Mivel Soroksáron született a pályázó, a „német kérdés” megkerülhetetlen számára. A malenkij robot és a kitelepítés a tágabb család maradandó élménye lett, amelyet ez a pályamunka közvetíti az utódok felé.

55/379

PRIOL ÁGNES LÁSD HORVÁTHNÉ PRIOL ÁGNES

PUNTI GÁM JÓZSEF

Államfordulatok Losoncon

Losonc, 2000, 48 p.

Losonc 1918-as, illetve 1919-es átcsatolásáról szóló rendkívül gazdag munka, amely forrásközlésre is vállalkozott. Az 1918/19-es eseményeket főként a Magyar Nemzeti Tanács jegyzőkönyvei és a helyi sajtó, az 1938-as visszacsatolást a Magyar Országos Levéltár és szlovákiai gyűjtemények anyagaira támaszkodva ismerteti.

14/327

PORUBCSÁNSZKI TÍMEA

A Porubcsánszki család története

Kiskunfélegyháza, 2000, 6 p., függ. 6 p.,

A szerző családjának őseit a nemesi származású Porubszky családban véli felfedezni. A családban fennmaradt történetek mellett levéltári kutatások képezik a dolgozat kiindulópontját, mely a negyedik nemzedékig, az ükszülőkig visszamenően közöl adatokat az Endrődről származó parasztcsaládról.

118/144

RÓTH-ANDRÁS LAJOS

Századforduló egy erdélyi kisvárosban

Székelyudvarhely, 2000, 21,(2) p.

A pályamunka eleji Székelyudvarhely sokrétű bemutatása a helybeli sajtó alapján. Az egyes fejezetekből megismerhetjük a várost, a városfejlesztés munkálatait, a társadalmi, politikai életét az újságból vett idézetek segítségével, ugyanakkor a szerző értékeli is a történeteket. Jó szakirodalmi ismeretekkel tudományos igényű, mégis szépirodalmi hatású írás.

103/20

SALAMON FERENC

Kézdiszéki falvak egészségügyi története a kezdetektől 1920-ig

Futárfalva, 2000, 41 p.

A szerző, az általa gyűjtött igen értékes forrásanyagot elrendezi, kisebb egységekbe tagolja. A kronológiai követelményeknek is eleget kíván tenni, ami kissé nehézkessé teszi az amúgy roppant érdekes munkát. Indokolt lett volna adatainak összevetése más erdélyi települések (megjelent) adataival vagy a honi anyagokkal (vö. Magyar-Kossa Gyula összefoglalását).

64/24

SASS ENIKŐ

Mezőkaszony története

Mezőkaszony, 2000, 15 p., mell 2 p.,

A pályamunka Mezőkaszony történetének fő csomópontjait tekinti át. A szerző egyaránt érinti a mezővárosi fejlődés állomásait, a település arculatát meghatározó szőlőkultúra szerepét, és a városi társadalom átalakulásait a középkortól közelmúltig. A dolgozatot a helyi népszokásokkal foglalkozó fejezet zárja. A helyi katolikus egyház historia domusát és szóbeli adatközlők információit használgatta.

35/102

SCHISZLER JÁNOSNÉ

Mohács és Vidéke folyóirat története

Mohács, 2000, 22, (3)p.

Dolgozatát a szerző „a helyi és környékbeli embereknek ” ajánlja. Szándékát a helytörténeti munka regionális informatikus forrásai egyikének megismertetésére szolgáló Mohács rövid történetének bemutatása után a „Mohács és Vidéke ” hetilap kiadásának rejtejtét (1881-től 1917-ig élt), társadalmi meghatározottságát, a heti irodalmi életben való szerepét vázolja, majd a lap újraindítását, új célját, strukturáját, rovatmunkatársait mutatja be. Jegyzetapparátussal és irodalomjegyzékkel ellátott munka, függelékében három fénymásolatú címlappal (1. évf. 1. sz., 36. évf. 1. sz., új folyam 1. évf. 1. sz.).

139/389

SEBE ÁKOS

A nyárádgálfalvi / sepsiszentiványi Szentistvániakról

Nyárádgálfalva, 2000, 12,(3)p. 13 mell.

A szerző nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy a korábbi geneológiai írásokat felülbírálván mutassa be a Nyárádgálfalván birtokos sepsiszentiványi Szentistváni család történetét kicsit csapongó szerkezettel középpontjában a költővel, Nádorhályal (1813-1842) és édesapja (Sámuel) tevékenységével, de követi a család sorsát – személyes élményekkel is gazdagítva – 1982-ig. (Néhány további adatot SEBE ÁKOS másik munkájában).

82/15a

SEBE ÁKOS

Nyárádszentlászlóról

Nyárádpálfalva, 2000, 16 p.

A Nyárád-mente kiváló kutatója e dolgozatában a 14. századtól napjainkig vezeti a címben jelzett település történetét alapos forrásismerettel, de mindent kiegészítve népmondákkal (adatközlői pontos nevesítésével), személyesen gyűjtött adatokkal, s napjaink életének pontos regisztrálásával is. Az egykori szabad székelly falu történetét sokszor személyekig lebontva emléket állít papjainak, lelkészeinek, tanítóinak, birtokosainak s az egyszerű embereknek is. Stílusa olykor költői.

82/15b

SÍK TAMÁSNÉ

Családtörténet

Jánosháza, 2000, 38 p.

A bevezetésben a szerző a család fogalmát tágan értelmezve – II. János Pál enciklikája alapján – a szerzetesekre gondol, akik lelkileg termékenyek. Az „Isteni Szeretet Leányai” női szerzetesrend egy tagjának, Baáth Terézia, Myriam nővér életútját mutatja be a pályamű. Természetesen a „nagy család” bemutatása önmagában is fontos része a társadalomtörténetnek, de a szerzőt a rokoni szálak mellett a tartós együttélés is motiválta munkájában. Sok kép és dokumentum maradt a dolgozatban a lelkiekben gazdag élet után.

150/325

SIPOS SÁNDOR

Egy székely a XX. század viharában

Szeged, 2000, 14 p., függelék 11 p.

A szerző azon világ- és régiótörténeti eseményeket mutatja be, amelyeknek dédapja, Székely József tanúja, olykor aktív szereplője volt. Székely József és a család visszaemlékezéseit felhasználva követi végig a dédapa életútját. Megismerjük az erdélyi székely falut, Marosugrát a századelőn, a tömeges amerikai kivándorlás körülményeit, Galíciát az I. világháborúban. A Székely család Kevermesen éli meg a Tanácsköztársaság, a trianoni országvesztés, a konszolidáció, a II. világháború éveit, a kommunista diktatúra kiépítését. A függelék Székely József életrajzát és néhány személyes dokumentumát tartalmazza.

70/35

SZABÓ CSABA

Család- és helytörténet regénybűvöletében. A Báthoryak és Kolozsvár főtere

(H. n.), 2000, 13 p.

A dolgozat az irodalmi emlékek elemzésével polemizál Kelemen Lajos művészettörténész abbéli véleményével, hogy a Jósika-palotában tartózkodott-e Báthori Zsigmond Kendi Gábor kivégzésekor. Irodalmi példái Jósika Abafi, valamint Passuth Sárkányfog c. regényei. Másik kérdése Katonai Mihálynak, Kolozs-

vár királybírája házának azonosítása. Ismét Kelemen Lajos véleményéből indul ki amit a már említett irodalmi adatok alapján cáfol. A pályázat második részében Makkai Ördögsekér c. regényének elemzésre vállalkozott. Szellemesen bizonyítja, s magyarázza, mint tudatos regényszerkesztési elvet, a regényírónak a korabeli Kolozsvárt illető tévedéseit. Hasonló szellemű Móricz Tündérbertől való városképelemzése is.

105/323

SZABÓ ERIKA LÁSD TÓTH IMRÉNÉ

SZABÓ ISTVÁN

Egy besenyőzögi család története az 1900-as évek elejéről, idős Danyi István kéziratosa alapján

Budapest, 2000, 27 p., mell.

Az elméleti bevezető (szociológia és néprajz) után a község történetét vázolja a szerző, Danyi család részletes bemutatása során feltárul a család egyéniségeinek jelleme, munkája, megpróbáltatása.

7/8

SZABÓ KATALIN LÁSD ZEMEN PÁLNÉ SZABÓ KATALIN

SZABÓ LÁSZLÓ

Béri Balogh Ádám élete

Budapest, 2000, 18 p.

A szerző művét a zalaszentgróti Béri Balogh Ádám Gimnázium évkönyvébe szándékozta beleadni, de eddig nem jelenhetett meg, ezért csak a bibliográfiánkba való felvételét kérte. A dolgozat szakirodalomra épülő összefoglalás.

157/402

SZABÓ SAROLTA LÁSD SZEKÉR ALADÁRNÉ SZABÓ SAROLTA

SZALKA ÉS KÖRNYÉKE NÉPFŐIKOLAI TÁRSASÁG MELLETT MŰKÖDŐ HELYTÖRTÉNETI BARÁTI KÖR LÁSD HOLLÓ JÓZSEF

SZÁSZ BÉLA

Családom története

(H. N.), 2000, 21,7 p.

A Szász-család előnevéről (szemerjai) és eredetéről ír a szerző a bevezetőben. A református egyház életében kiemelkedő vezető szerepet töltöttek be az előző generációk. Az irodalmi élet is elismert alkotóként tartja őket számon. Anyai ágon ugyancsak csak hasonló szerepű és alkotó „ősök” voltak. A függelékben a szerző részben Szilágyi Domokos verseit közli.

61/10

SZÁSZ BÉLA

A nyárádszentannai református egyház története

Nyárádszentanna, 2000, 161p., forrásjegyzék 1p

A terjedelmes dolgozat tartalommutatójában a szerző korrekten megjelöli az

„pályázati részeket”, melyek valóban értékes oldalak mind helytörténeti, mind egyháztörténeti tekintetben. A falutörténet nagy adatgazdagságával tűnik ki. A Székely község kiemelkedő családairól (Lázár, Márton) mint kiemelkedő patronusokról emlékezik meg a pályamű. Nemcsak a jótékonyság kerül terítékre, hanem az időnkénti konfliktusok is. Az egyházak kölcsönös kapcsolatában, ill. az államhoz való viszonyban joggal emeli ki a szerző a nemzetiségi szempontokat.
140/391

ÖZV. SZEKÉR ALADÁRNÉ SZABÓ SAROLTA

Egy élet a XX. században...

Győr, 2000, 14 p., melléklet 3 p.

A győri polgári családból származó szerző röviden összegzi apai és anyai felmenői, a Szabó és a Bódy család történetét. Saját élettörténetének 1914-től napjainkig való bemutatásával folytatja, megismerjük a magántanulóiként szüleivel otthon töltött békés polgári lét éveit az Esterházy-birtokon, Endrédújmajorban és Kozárpusztán, az érettségi megszerzése utáni házasevéket, négy gyermek születését, a II. világháború alatt a Dunántúlon elszenvedett viszontagságokat, az államosítások, állásvesztések, a gyermekek taníttatásának és a férj elvesztésének éveit, majd a gyermekek értelmiségi pályára indításának, az unokák születésének boldogságát. A szerző rövid epizódokban beszámol a Svájcban élő fivérhez tett látogatásokról.

30/183

SZENDRŐI JUDIT LÁSD KISSNÉ SZENDRŐI JUDIT

SZETIMREY BÉLA – SZENTIMREYNÉ DÁNFI MÁRTA

Egy magyar polgári család sorsa a 20. században

Budapest, 2000, 76,(11) p.

A szerzőpáros először a szülők (unokák szempontjából nagyszülők) fiatalkori emlékeit veszi számba, színes részletekkel fűszerezve a száraz tényeket. A politikai tényezők szerepére a Farkas-Wolf névváltozások is utalnak. A mellékletekben közölt családfák jól illusztrálják a családok társadalomtörténeti szerepét.

108/288

SZENTIMREYNÉ DÁNFI MÁRTA LÁSD SZETIMREY BÉLA

SZERENCSES MAGDOLNA

Nyékvárkony

Nyékvárkony, 2000, 63 p.

A dolgozat az adatközlők pontos adataival, a munka módszertani felépítésről szóló bevezetővel kezdődik. Ezután a falu nevének eredetét, Nyék és Várkony rövid történetét vizsgálja. A falu földrajzi fekvésének és éghajlatának leírása után a község jelképeinek (címerek, pecsétek) elemzése következik. A település és/vagy környéke eltűnt részeinek felvázolása után részletesen bemutatja a falu műemlékeit (templom, háborús emlékmű, kastély stb.) A fejezetbe ékelve közli a háborús emlékmű hősi halotti listáját, a plébánosok névsorát 1456 októberétől napja-

inkig, valamint a nyéki temetőben nyugvó plébánosok lajstromát is. Egy egész fejezetben ismerteti az út menti szobrokat és kőkereszteket, valamint a közséj temetőjét is. A szövegtől különálló kötet tartalmazza a leírt látnivalók képeit.
126/377a

SZERENCSÉS MAGDOLNA

Szabó családtörténet. Csehországi kitelepítés (Visszaemlékezés)

Dunaszerdahely, 2000, 26p., .mell.40 p

A dolgozat a Szabó család történetének bemutatásával emléket állít a csallóköz magyarországi 1947-es Csehországba való kitelepítésének. A történeti előzmények közül kiemeli a trianoni békeszerződést és következményeit, valamint a csehszlovák földreformot. A csehországi kitelepítés rövid leírását követően a szerző a Szabó család történetét követi nyomon a múlt század végétől, részletesen kitérve az 1947–49-es Csehországban töltött évekre. Az utószó az 1945-ben megkezdődött kitelepítéseket és lakosságcserét összegzi.

126377b

SZERTICS LÁSZLÓ

Emlékmű a Mura mentén

Murakeresztúr, 1988, 17p

A szerző mély érzelmeket kiváltó, szinte novellisztikus művészettel vetíti elé a békés falukép és az irracionális antiszemitizmus döbbenetes ellentétét.

84/47a

SZERTICS LÁSZLÓ

A csülközés

Murakeresztúr, 2000, 1993. 12 p.

A dolgozat egy feledésbe merült népi játék leírása. Az egyszerű eszközökkel játszható csapatjátékot illusztrálta is a szerző.

84/47b

SZÍKI KÁROLY

Istensegíts messze van, avagy az álom hazavisz Bukovinába

(H.n.), 2000, 25 p.

Sokat megtudunk a dolgozatról a Trianon utáni Magyarország és Románia magyarságáról és a kanadai, amerikai kivándoroltakról. Tűz Tamás költő (Hamilton), Tamás Miklós (Vancouver), Clair Kenneth író (New York), Muráti Lili színésznő, Szombathelyi Blanka színésznő (Los Angeles) emlékei a hazáról és az emigrációról – gazdag adattár.

56/30

SZILÁGYINÉ (TIFÁN) MAGDOLNA

„Mert a legárvább, akinek még halottai sincsenek”

Székelyudvarhely, 2000, 23 p.

Esszé jellegű feldolgozás, személyes visszaemlékezés az „orosz hegyi búcsúkra” a székelyvársági eseményekre sok irodalmi idézettel, kitekintve a nagy családról.

minden tagjára egy-egy jellemző vonással egészítve ki őket. Mellékletben a családfákat rajzolja meg, és fényképeket közöl.

47/141

SZOBOSZLAI ZOLTÁN

A Nedeczkyek

Biharugra, 2000, 40, (1)p.

A Nedeczky-család közismert ősi családja, már Nagy Iván kilenc oldalnyi terjedelemben számol be róla. A szerző vizsgálatának középpontjában Nedeczky István (1832–1908) áll, aki a szabadságharc aktív részese, az elkövetkező évek politikai ellenállásának egyik szervezője, majd a kiegyezés után jeles közéleti személyiség volt; illetve Bölöny Józsefné Franciska nevű lányának (1857–1934) története. Jó stílusú, olvasmányos munka, végén kronológiai táblával.

40/292

SZŐCSNÉ GAZDA ENIKŐ

Papolc község története 1690 és 1830 közt

Papolc, 2000, 19p. + mell.

A székely község földrajzi és történeti meghatározása után a korszakos áttekintés következik (szabadságharc, közigazgatás, népszokások, egyházak és iskolatörténet). A szakirodalom és forrásismeret igen jó.

15/145

SZUHAI ANDRÁS

Rétközberencs 1848 és 1849 között

Rétközberencs, 2000, 27 p.

A dolgozat – címével ellentétben – Rétközberencs történetét tárgyalja 1853–1949-ig. Főként a gazdaságtörténeti vonatkozásokat emelte ki a szerző, így az olvasó megismerkedhet a község birtokszerkezetének alakulásával, a mezőgazdaság terményszerkezetének és az állattartás összetételének változásával. Rövid fejezetet szentelt a demográfiai viszonyoknak is, végül néhány köztörténeti adalékkal szolgál az olvasónak.

34/316

T. ÁGOSTON LÁSZLÓ LÁSD ÁGOSTON LÁSZLÓ, T.

TAJTHY TIHAMÉR, DR.

Amit a Tajti-Tajthy nagycsalád történetéről eddig sikerült kiderítenem

Budapest, 2000, 41 p.

A jáász eredetű, írásos emlékekben Mátyás korából (1458) adatolható család történetét kíséri nyomon a szerző, miközben szakirodalom alapján a jáások történetét is bemutatja. Alapos, jó forrásbázisra épülő munka, facsimile dokumentumokkal, az összefüggéseket táblázatokba foglalja, precíz kifejtésének csak a terjedelemből szabható határt. Függelékében eredeti dokumentumokat közöl.

123/315

TAKÁCS FERENCNÉ

Hörömpöly Mihály élete és munkássága

Almásfüzitő, 2000, 13 p. mell. 16 p.

Almásfüzitő helytörténetének kitűnő és elismert kutatójáról szól a dolgozat. Hörömpöly Mihály villamosmérnök két könyvet publikált a község múltjáról. Az életmű szakmai és helytörténeti emlékeit, sikereit részben dokumentumok, részben visszaemlékezések alapján állította össze a szerző.

120/62

TAKÁCS LÁSZLÓ – KOVÁCS ZSOLT

Baktakék története

Baktakék, 2000, 260p., mell. 20p.

A monografikus községtörténet XIII. fejezete tudományos alapossgal vizsgálja a település rendjét, népességét, egyházait, művelődését, néprajzát stb. A kiemelt fejezetben a gazdaságot és társadalmat teszi a történeti górcső alá. A gazdaságban dominált a gabona és szőlőtermelés. Statisztikai táblázatokkal és diagramokkal mutatja be a dolgozat társadalmi-gazdasági változásokat.

116/246

TAMÁS ANDRÁSNÉ DAJKA ROZÁLIA

Szabadkígyós község múltja, jelene és jövője

Szabadkígyós, 2000, 2p. + 4p. kézirat

A kigyósi majorságok községgé változásával vezeti be a szerző a dolgozatát. A közigazgatási változásokra is kitér, a falu kiépülésének emlékeivel zárul a dolgozat.

135/385

TANKÓ GYULA

Gyimes rövid története

Gyimesközéplak, 2000, 37,(5) p.

A szerző a földrajzi meghatározás után a helynevekről és a magyarság népcsoportjairól értekezik a gyimesi csángók magyarságtudatáról, annak kapcsolatrendszeréről. Részletesen kitér a pályamű a régió népességének, gazdaságának egyházközségének. Végül felteszi a kérdést: „mi lesz veled, Gyimes?”

88/267

TÁNCZOS ISTVÁNNÉ

Hort jeles napjai 1914-1940

Hort, 2000, 20p.

A „kerek egy esztendő” figyelembe véve a gazdasági, egyházi és családi ünnepeket veszi számba a szerző. A gazdasági ünnepek (pl. aratás) mellett kitér a munkásnapokra is (dinnye-, dohány- és paradicsomtermesztés, summások). Az élő források, visszaemlékezések nagyban emelik a dolgozat értékét.

98/109

TAPASZTÓ ELONÓRA

Arad története

(H. n.), 2000, 12 p.

Arad történetének vázlatos összefoglalása a 18–19. Században. Részletesen tárgyalja az 1848/49-es szabadságharc, valamint a dualista monarchia történetének aradi vonatkozásait. A szerző személyes ismereteit (családi hagyományok?) is beleszötte előadásába.

51/347

TAPASZTÓ ELONÓRA

Dombegyház története

Dombegyház, 2000, 11 p.

Dombegyház történetét vázolja fel a szerző röviden a kezdetektől napjainkig. A falu nevezetes személyének, Vitus Jánosnak röviden leírja élettörténetét. A helység jelentősebb birtokosait is megnevezi, mint pl. a Bánhidy, a Marczibány, a Lonovich család. Ír a középparaszti réteg megerősödéséről, gazdasági lehetőségeiről Trianon előtt és után. Innen származnak ősei is, a Mari-család, amelynek családfáját a dolgozat végén találjuk.

53/347

TIFÁN MAGDOLNA LÁSD SZILÁGYINÉ TIFÁN MAGDOLNA

TÓTH IMRE

Deutsche Bezicheungen der Lebensbahn des Grafen Ladislaus Teleki

Szirák, 2000, 37 p., mell.

A német nyelvű dolgozat bevezetőjében megismerkedhetünk a nagymúltú széki Teleki-családdal. Ezt követi Teleki László gróf (1811–1861) gyermekkorának ismertetése. Tanulmányait követően Teleki a magyarországi liberális ellenzékhez csatlakozott. Vázlatos képet kaphatunk 1848/49-es diplomáciai tevékenységéről, illetve emigrációban játszott szerepéről. A dolgozat végül kitér életének tragikus befejezésére is. A dolgozat döntően a múlt századi szakirodalomra támaszkodva ismerteti Teleki László életét.

142/393

TÓTH IMRÉNRE SZABÓ ERIKA

Szirák és a Telekiek

Szirák, 2000, 45 p., mell. 14 p.

A község rövid bemutatása után áttekint annak történetét a 18. század végéig. A Teleki-család jeles személyiségei közül kiemeli Teleki Lászlót, méltatja életművét. Befejezésül Szirák műemlékeit és közelmúltját veszi számba.

143/394

TÓTH JÓZSEF, DR.

A valkó-szentlászlói Tóth – Balogh család története

Budapest, 2000, 22 p.

A családi dokumentumok, levéltári adatok és a családtagok visszaemlékezései alapján végzett családkutatás az első fellelhető anyakönyvi adatok megjelenésétől, a XVIII. századtól követi végig a valkó-szentlászlói Tóth és Balogh családok

történetét. A XX. század elejétől egyre nagyobb mennyiségben rendelkezésre álló adatok alapján a néprajzkutatás számára is fontos adalékokat tartalmazó dolgozat részletesen bemutatja a két világháború megpróbáltatásait, cselédsorsokat, tanoncéveket, anyagi gyarapodást és szűkölködést, a falusi és a városi lét életképét 1948-ig. A dolgozat mellékleteként a szerző forrásjegyzéket, a két család családfáját és néhány dokumentummásolatot közöl.

136/387

TÓTH KÁROLY

Adalékok és dokumentumok Földi János életéhez és munkájához

Hajdúhadház, 2000, 11 p., mell. 56p.

Mivel Földi János igen aktív éveket töltött Hajdúhadházán, a témaválasztás csak tudománytörténetileg magyarázatot. Ez tartalmilag a Jénai Egyetemen fellelhető forrásokra épül. A latin szövegek fordítását közli a szerző. A fűvészkönyv itt is természetesen az életmű középpontjában áll.

89/55

TÓTH LÁSZLÓNÉ, ÖZV.

Elszármazottak találkozója (Boldogi búcsú, 2000)

Boldog, 2000, 11,(2) p., mell. 14 p.

A pályamunka középpontjában a falu infrastrukturális fejlődésének leírása és a község szülőtteinek, főleg az értelmiségi pályákon boldogulók névsorának közlése áll. Tulajdonképpen a község elmúlt néhány évtizedének rövid története, elsősorban az, amire büszkék lehetnek lakosai.

33/171

TÓTHNÉ UNGHY ILONA

A Fried-család szerepe Simontornya gazdasági és kulturális felemelkedésében

Simontornya, 2000, 30 p.

Simontornya történetének rövid bemutatása után rátér a Morvaországból áttelepült zsidó család történetére, hogy azután a „bőrös dinasztia” helyi működését, iskolai támogató és kulturális tevékenységét részletesen elénk tárja. A dolgozat levéltári adatokra és a szakirodalomra, visszaemlékezésekre egyaránt épít. Szakszerű, jó felelősséggel megdolgozás pontos forrás- és irodalmi hivatkozásokkal.

19/290

TÓTHNÉ UNGHY ILONA

A simontornyai katolikus népiskola története a kezdetektől az államosításig

Simontornya, 1998, 210 p.

(Versenyen kívül – nyomtatásban megjelent mű)

Simontornya történetének rövid vázolója után a tanügy változásait elemzi 1773-tól a reformkoron át részletesen tárgyalja a kiegyezés utáni helyzetet, a háborús éveket, a forradalmak korát, s a Horthy-korszak tanítási gyakorlatát, illetve eljut az államosításig. Bőséges irodalomjegyzék (168-177 p.) és jegyzetapparátus (178-186 p.) következik, majd mellékletben néhány dokumentum és a tanítók névsora található.

TÓTHNÉ UNGHY ILONA

A simontornyai református népiskola története a kezdetektől az államosításig

Simontornya, 1999, 171 p.

(Versenyen kívül – nyomtatásban megjelent mű)

A református egyházi irattár felhasználásával mutatja be 1543-tól az iskolaügyet, a politikai és tanügyi rendelkezések hatását és az iskolát vezető tanítók életét, munkáját. Mellékletében közli majd 450 évre visszamenőleg a korai fellelhető adatokat, legfontosabb dokumentumokat.

TREMKÓ GYÖRGYNÉ MESZLENY MÁRIA

Családi hagyaték

Budapest, 2000, 19 p., mell.

A szerző leányainak írt memoárájában összefoglalja az előző három generáció jellemét, munkáját és kapcsolatait. Döbbenetes a 4. függelék síremléke – a „távozottak” fotójával. A dolgozat „boldogságreceptje” szerint a közvetlen múltunk is lehet kiindulópont. Az élmények leírása mellett a táblázatok pontossága teszi konkréttá az emlékezést.

69/359

TREUTZ LÁSZLÓNÉ (SCHMIDT GABRIELLA)

A Zier-család története a II. világháború után

Dunaszekcső, 2000, 27 p.

A II. világháború után Dunaszekcsőről is kitelepítették a német ajkú lakosságot. A szerző a nevezett (Zier) család történetét kíséri nyomon az 1947 elején indult összeírástól, vagyoneklobzástól a Németországba (Großschönau) telepítésükig, ottani életük rövid bemutatása után a nyugati zónába kerülésüket, majd hazatérésüket írja le. Fő forrásai a családi visszaemlékezések. Gazdagon dokumentált mű.

117/278

UNGHY ILONA LÁSD TÓTHNÉ UNGHY ILONA

VADÁSZINÉ VARGA ÉVA

A feldebrői templom története

Feldebrő, 2000, 21 p.

A dolgozat rövid bevezetőjében Feldebrő és a templom rövid történetét vázolja fel, Ezután összehasonlítja a 11. század más, magyarországi és francia templomaival. Az elemzés középpontjában a templom történetének részletes leírása áll az első templomtól a barokk kori formáig. A templom körüli temető feltárásakor előkerült emlékekből a 16-17. századi leányviseletet rekonstruálja, illetve bemutatja az ipartörténeti érdekességű bronzöntőműhelyt, amely szintén az ásatások során került elő. A továbbiakban – szerinte – korábban nem vizsgált eseményekre hívja fel a figyelmet, így Delján Péter neveltetése kapcsán azt állítja, hogy valószínűleg itt alapítottak görög rítusú kolostort a Szent György ereklyék megőrzésére. Külön fejezet foglalkozik Aba Sámuel és Feldebrő kapcsolatával.

58/295

VARGA ÉVA LÁSD VADÁSZINÉ VARGA ÉVA

VARGA SZILVIA LÁSD DEDICSNÉ VARGA SZILVIA

VÁNK SÁNDOR

Nagybányai magyar nyelvű oktatás a 20. század forgatagában

Nagybánya, 2000, 110 p.

A jól tagolt pályamű bevezetője a régi hagyományokról szól. Ezután korszakokról ként tárgyalja a magyar iskolakultúra fejlődését, ill. hanyatlásait. I. szakasz: 1919-ig; II. szakasz: 1919-1940; III. szakasz: 1940-1944; IV. szakasz: 1944-1948; V. szakasz: 1948-1989; VI. szakasz: 1989-től. Ahogy az előzmények elemzése során kimutatja az oktatástörténet és a városfejlődés összefüggéseit, úgy a korszakok sajátosságaiiban számba veszi a gazdasági-társadalmi-politikai változásokat.

59/216

VÁRADI NATÁLIA

Bátyú története

Beregszász, 2000, 18p., mell. 2p.

A község név- és pecsételemezése kibővíti a források és tulajdonosok tárgyalását. A modern korban ezeket „természetesen” módosítja Trianon. Az egyháztörténeti adatok és a földrajzi nevek szintén fontos elemek a helytörténetnek.

76/136a

VÁRADI NATÁLIA

Az 1956-os szabadságharc és forradalom visszhangja a korabeli beregszászi sajtóban

Beregszász, 2000, 12,(2) p.

A szerző érzékletesen mutatja be azt a kettősséget, amelyet a szovjet birodalomban rekedt magyar kisebbség átélni kényszerült. A hivatalos orgánumok közleményeiben is jelentkezett olykor ez a helyzet.

76/136b

VASS ISTVÁN

Iskolasors (Adalékok a romániai oktatásügy 1989 előtti történetéhez)

Székelykeresztúr, 2000, 49 p.

A pályamunka igen részletesen és tematikus tagolásban bemutatja a tanügyi viszonyokat Székelyföldön 1948 és 1963 között. A szerző munkája során terjedelmes forrásanyagot dolgozott fel: nevelőtanácsi ülések jegyzőkönyvét, hivatalos tanügyi kiadványokat és személyes visszaemlékezéseket. A pályamunka igen részletes és szerkesztett ismertetése a „korai” szocialista korabeli romániai tanügyi viszonyokról.

86/300a

VASS ISTVÁN

Egy kisváros a századforduló táján (Székelykeresztúr – anno 1906)

Székelykeresztúr, 2000, 24 p.

A dolgozat írója a „Székelykeresztúr” című újság 1906-os évfolyamából közölt részleteket, s ezen keresztül mutatja be a város korabeli életét. Megismerkedhet

tünk a székely kivándorlás problémájával, a választások sajátos légkörével, a nők helyzetével, a társadalmi egyesületekkel, illetve a város egészségét megmozgató történelmi megemlékezésekkel.

86/300b

VASS ISTVÁN

Ezredforduló egy erdélyi faluban – Szentábrahám

Székelykeresztúr, 2000, 23 p.

A Székelykeresztúrtól 5 km-re fekvő falu, Szentábrahám életét mutatja be a szerző, ahol nyolc évig tanított és lakott. Így jól ismeri az ottani embereket, s helyezte őket. Ezt igyekszik a szociográfia módszereivel bemutatni. A falu népességének vizsgálatát a demográfiai pontossággal végzi el, a jobb áttekinthetőséget a táblázatok segítik. Jellemzi a társadalom egyes rétegeit. Szokásaikat, életmódjukat vizsgálja. Ír a lakásviszonyokról, munkalehetőségekről. Mindezekről rövid összefoglalást közöl a pályamunka végén.

86/300c

VERES EMESE GYÖNGYVÉR

„Mikor oláhország háborút izene ...” Az 1916-os menekülés néhány barcasági csángó visszaemlékezéseinek tükrében

Budapest, 2000, 23 p.

A dolgozat tíz barcasági csángó falu történetéhez nyújt adalékokat az I. világháborúban. A Barcaság rövid leírása, a csángókról szóló szakirodalom és történelmi források áttekintése után a szerző saját gyűjtésének anyagából válogat, melyet Barcaújfaluban és Tatrangon talált. A csángó írásos visszaemlékezések közül négyet mutat be 1916 őszéről, melyekben megelevenednek az Erdély elfoglalására tett román kísérlet idején falujuk elhagyni kényszerülő csángó családok szenvedései. A négy meneküléstörténetből (melyből egy verses elbeszélés) négy különböző menekülési útvonalat ismerünk meg. A menekülő csángók az ország legkülönbözőbb pontjaira eljutottak (Tiszántúl, Budapest, Tatabánya, stb.). Figyelemre méltó tény, hogy az otthonukat elhagyók között sok a román család is.

17/359

VEREGYHÁZI BÉLÁNÉ

Családom története I. (1800–1920)

Karcag – Szolnok, 2000, 18 p.

A szülőváros, Karcag rövid történetét, a jász-kunok eredete, a reformáció és a redemptió bemutatása követi, majd saját felmenőinek méltatása következik ükeiig visszamenően szép, olvasmányos stílusban precíz és pontos családfákkal.

68/304a

VEREGYHÁZI BÉLÁNÉ

Családom története II. (1920-)

Szolnok, 2000, 18,(1) p., 1t.

Gondolatébresztő bevezető után a szerző folytatja családja történetét a Trianon utáni időktől, önéletrajzi ihletéssel, szép stílusban.

68/304b

VIKÁR TIBOR

Szülőföldem, Kajárpéc

Zalabér, 1999, 41 p.

A község földrajzi, közigazgatási meghatározása után a szerző a régészeti kutatások eredményeit tekinti át. Az Árpád-kor leleteinek számbavételét a Péc nemzetség története követi. A pályázó az „alapközségek” (Kispéc és Kajár) tulajdonosainak és gazdasági, társadalmi viszonyainak alaposan okadatolt bemutatásával zárja.

8/51

VÖRÖS DEZSŐ

A Hevesi Dalegylet története

Heves, 2000, 28,(17) p.

A szerző kitér az egyesületi kultúra helyi hagyományaira, különös tekintettel az énekkari múltra. Értékes és érdekes adalék a dalegylet névsora és foglalkozási jelölése. Szociológiai forrás. A társadalmi kapcsolatok is jellemzik az egyesületeket, érzékelteti, hogy az országos dalosversenyek szakmai és emberi kapcsolatokat is jelentettek.

107/113

WAGENHOFFER VILMOS

Máriaalom – a történeti Kirva község – iskolatörténetéből

Esztergom, 2000, 36,(2) p., mell. 4 p.

A szerző gazdag forrásbázisra építve dolgozta fel az iskolatörténetet, kiegészítve ezt helytörténeti feldolgozásokkal és visszaemlékezésekkel. Az iskolaalapítástól (18. század vége) a legújabb korig tekinti át a község oktatástörténetét. A tartalmi kérdések mellett kitér a politikai, nemzetiségi közművelődési kérdésekre is. Gazdagon dokumentált dolgozat.

138/388

WASS GYÖRGY

A Jakab-család története

Sófalva, 2000, 80 p.

A szerző nyugdíjas pedagógus, témáját arra felfigyelve választotta, hogy Sófalva magyar lakosságának csaknem 30%-a e névre hallgat. A település történetének ismertetése után Jakab János családfáját adja, majd ükszüleiig visszamenően bemutatja a családot tagonként, szájhagyománnyal indítva, de mellékelve a bizonyító iratokat (ahol szükséges fordítással), végén ősjegyzékkel. (Megjegyzendő: az eredeti dolgozat eltűnt valahol expedálás közben, ez a változat pótlólagosan érkezett egy példányban.)

156/161

ZEMEN PÁLNÉ SZABÓ KATALIN

Csepp a tengerből (A Szabó- és Zemen-család története)

Sülysáp, 2000, 28 p., 1 térk., 13t.

Családi visszaemlékezések és iratok alapján készült igazi „paraszttgenealógia” dédszülkig visszamenően, családi fotókkal dokumentálva. A családfákon – értelemszerűen – sok a kérdőjel, de ellensúlyozza ezt a részletes elbeszélés az egyes családtagokról, tevékenységükről, jellemükről, sorsukról. A pályázó első generációs értelmiségi, nagyon szép emléket állít felmenőinek.

121/331

ZSÍROS SÁNDOR

A zsolcai „elsüllyedt templom” rejtélye

Felsőzsolca, 2000, 17 p.

Klasszikus helytörténeti dolgozat, amely Felsőzsolca földrajzi helyzetének, népessége alakulásának, földrajzi neveinek, stb. ismertetése után a helybeli, középkori plébániatemplom régészeti feltárásáról, az épület lebontását követően pedig az építőanyag további sorsáról ad kimerítő felvilágosítást. Szép kiállítású dolgozat.

10/250